

Indholdsfortegnelse - Bilag

Indholdsfortegnelse - Bilag	1
2.1 Beslutningssag: Analyser af udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde	2
Bilag 1: Hovedpointer fra oplæg (til styregruppen) vedrørende analyser af udfordringer på det specialiserede socialområde inkl. anbefalinger til K17 og KKR.....	2
Bilag 2: Analyse af udgiftsudvikling og baggrund for udgiftsstigninger i de sjællandske kommuner	5
Bilag 3: Analyse af kommunernes køb af indsatser hos private NY.....	15
Bilag 4: Oplæg KØF 12 januar 2023 øget viden om særligt dyre enkeltsager	40
2.2 Beslutningssag: Politisk aftale om klimaalliancen og udpegning til politisk udviklingsgruppe	74
Bilag 1: Politisk aftale for Klimaalliancen_underskrevet	74
Bilag 2: Partnerskabsaftale for Klimaalliancen	78
2.3 Beslutningssag: Forslag til regional aftale for Sjællands Klimaalliance	93
Bilag 1: Sjællands Klimaalliance april 2023 forslag	93
2.5 Orienteringssag: Greater Copenhagen EU Office – årsberetning for 2022	97
Bilag 1: GCPHEU Årsberetning 2022.....	97

2.1

Beslutningssag: Analyser af udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde

Hovedpointer fra oplæg vedrørende analyser af udfordringer på det specialiserede socialområde inkl. anbefalinger til K17 og KKR

Notatet tager afsæt i oplæg for Styregruppen for Rammeaftale Sjælland d. 10. marts 2023. Heri præsenteres hovedpointer fra de 3 analyser, som Styregruppen for rammeaftalen har igangsat. De 3 analyser er:

1. Analyse af udgiftsudvikling og baggrund for udgiftsstigninger i de sjællandske kommuner
2. Mapping-analyse af køb i private botilbud fra 2.750 kr. pr. døgn og op (fra 1 mio. kr. årligt og op)
3. Deltagelse i KL/Komponents analyse af særligt dyre sager (fra 2 mio. kr. årligt og op).

Helt overordnet bekræfter analyserne de udfordringer, som bl.a. KL's Momentum artikel fra maj 2022 har afdækket på området. Analyserne bekræfter ligeledes, at der er et potentiale for at styrke samarbejdet på tværs af kommuner i KKR Sjælland. Det ses primært i forhold til et fælles indkøb hos private og fælles etablering af tilbud.

Der ses mulighed for at:

- Indgå forpligtende samarbejder omkring køb hos private botilbud – eller omkring køb i kommunale tilbud.
- Indgå forpligtende kommunalt samt evt. regionalt samarbejde om tilbud til målgrupper i vækst (hvor der mangler pladser), eller små målgrupper, hvor den enkelte kommune ikke har befolkningsvolumen til at drive et eget tilbud.

Herudover kan mulighederne for fælles ledelsesinformation afdækkes, så beslutninger kan blive mere datadrevet.

Analyse af udgiftsudvikling og baggrund for udgiftsstigninger i de sjællandske kommuner.

Analysen bekræfter, at udgifter er stærkt stigende i regionen, og med afsæt i "kend din kommune" ses det også, at Region Sjælland er den region i landet, der har den højeste vækst.

Udgiftsvæksten sker primært på køb af botilbudspladser, hvor det er væksten i priserne som er den primære driver. Prisstigningerne er størst på de i forvejen meget dyre sager, og særligt hos de private leverandører. Samtidigt ses en stigning i antal af diagnoser, inkl. multiple diagnoser hos den enkelte borger.

Der mangler en afdækning af hvilket niveau Region Sjælland vækster fra, idet det vurderes relevant at vide, om væksten sker fra et højt eller lavt ydelsesniveau.

Analysen trækker desuden på en række interviews med børne- og socialchefer. Denne afdækning er kogt ned til følgende opsummering:

1. **Børn og unge:** Flere diagnoser, problemstillinger og øget kompleksitet → deraf stigende priser.
2. **Voksne:** Flere voksne med multiple problemstillinger og dermed øget kompleksitet og stigende priser på botilbud.
3. **Nye udfordringer:** Markant stigning i antal af diagnoser, ofte multiple diagnoser hos den enkelte borger → presser rammerne i det eksisterende systemerne
4. **Tværasektorielle samarbejde:** Mange aktører omkring målgruppen på området, kræver stor bevågenhed og ikke mindst koordinering.

5. **Det svært styrbare område:** Styringsrummet er begrænset: En del af budgettet er anvendt til "skal"-ydelser og eksterne køb, det efterlader mindre handlemulighed i styringen.
6. **Potentialer:** Lovende erfaringer og resultater fra kommunerne og tips til at lykkes bedre

Mapping-analyse af køb i private botilbud fra 2.750 kr. pr. døgn og op (fra 1 mio. kr. årligt og op).

Undersøgelsen omfatter kommunerne i Region Sjællands køb af sociale indsatser hos private Leverandører, hvor taksten er over 1 mio. kr. årligt.

Analysen viser, at gennemsnitsprisen ligger mellem 1,6 til 1,8 mio. kr., og at der er store prisvariationer i køb hos private.

Mapping af køb hos private leverandører

- Mappingen viser fordelingen af køb hos private tilbud fordelt på hele landet
- Der købes primært hos private leverandører i Region Sjælland og derefter i Region Hovedstaden
- Mappingen giver overblik over de private leverandører, der samarbejdes mest med i Region Sjælland, og dermed hvilke leverandører det kan give mening at etablere et forpligtende samarbejde med.

Komponents analyse af særligt dyre sager (fra 2 mio. kr. årligt og op).

Undersøgelse af fællestræk og handlemuligheder for dyre sager på voksenområdet (over 2 mio. kr.). Der indgår data fra 49 kommuner, heraf 16 fra Region Sjælland.

Analysens hovedkonklusioner:

- Det er de dyre tilbud, der stiger – både i pris og antal
- 2/3 af borgerne er mellem 18-35 år
- Lidt over halvdelen har udviklingshæmning eller autisme kombineret med udviklingshæmning
- Manglende konkurrence - over halvdelen af tilfældene var tilbuddet eneste mulige løsning.
- I 2 ud af 3 tilfælde er det udadreagerende adfærd, hvilket bliver udslagsgivende for valg af tilbud.
- Tilbuddene bliver dyrere, og prisstigninger ses på de private tilbud.

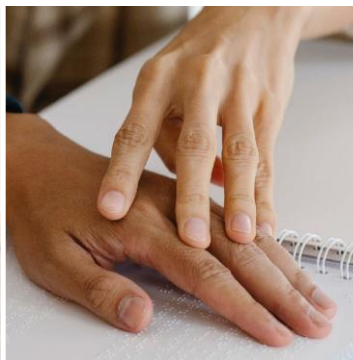
2.1

Beslutningssag: Analyser af udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde

Analyse af udgiftsstigninger i kommunerne – baggrund for udgiftsvækst på det specialiserede socialområde

Erfaringsindsamling blandt chefer på det specialiserede socialområde i Region Sjælland.

December 2022

KKR Sjælland har drøftet udgiftsvæksten på det specialiserede socialområde. KKR Sjælland har peget på, at der opleves en udgiftsvækst på området og har bedt K17 om at se nærmere på takst- og udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde samt afdække baggrunden for udgiftsstigningen. Styregruppen for RS17 har på baggrund heraf besluttet, at indsamle erfaringer på tværs af kommunerne i forhold til udgiftsudvikling, baggrund for udgiftsstigningen og primære udgiftsdrivere i kommunerne.

Metode

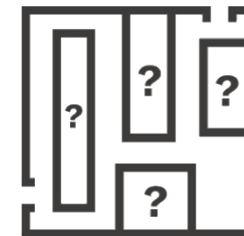
Interviews med cheferne for det specialiserede socialområde, såvel børne- og ungeområdet som voksenområdet. Følgende 6 kommuner er interviewet: Faxe, Greve, Køge, Lolland, Næstved og Roskilde. Spørgeskema til alle 17 kommuner. Der er modtaget besvarelser fra 15 kommuner. Der er hentet centrale data til at understøtte analysen.

Analysen peger på:

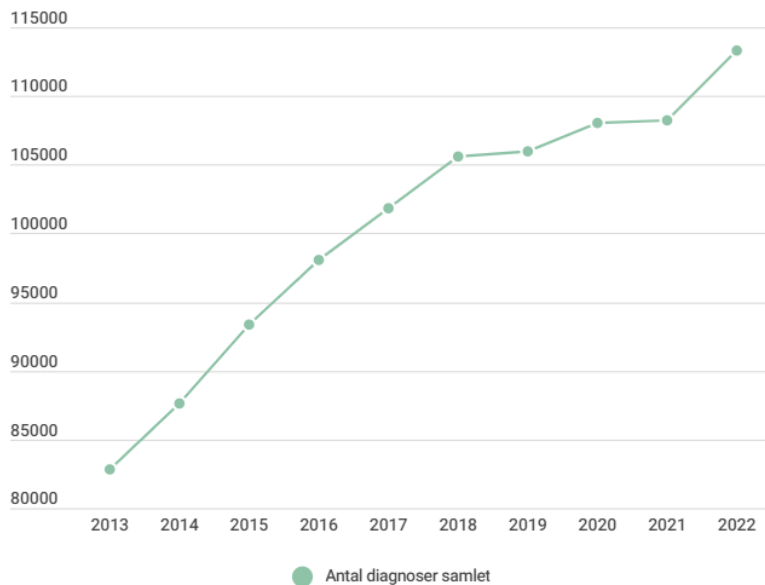
- Den udgiftsstigning der er på landsplan i Danmark (bl.a. KL's Momentum analyse fra maj 2022), gør sig også gældende i de 17 kommuner i Region Sjælland.
- Der er enighed om at køb af døgninstitutioner (børn og unge) og botilbud (voksen) er den primære udgiftsdriver på området.
- Der er målgrupper, hvor det er vanskeligt at finde passende botilbud. Det gælder især når mennesker har flere samtidige udfordringer (multiple diagnoser, udadreagerende adfærd, selvskadende adfærd, skadeligt forbrug af rusmidler m.m.).
- Hvis en borger har problemstillinger med en høj kompleksitet, bliver det svært at påvirke prisen.

Mulighedsrum – styrket samarbejde

Der er gode kommunale styringstiltag i kommunerne, men der kunne være et potentiale i forhold til det mellemkommunale samarbejde. Eksempelvis kunne der være et tættere samarbejde i forhold til aftaler med private leverandører på området, eller et samarbejde omkring etablering af tilbud til målgrupperne, hvor det er vanskeligt at finde gode løsninger (Region H's Rammeaftale arbejder på etablering af et fælleskommunalt tilbud til mennesker med autisme).

Voldsom stigning i diagnoser til børn og unge

Kilde: Landspatientregisteret pr. 10. april 2022, Sundhedsdatastyrelsen.

Tallene viser antal unikke personer (0-17 år), der pr. 1. januar i opgørelsesåret har haft kontakt til det psykiatriske og/eller somatiske sygehusvæsen med aktions- eller bidiagnose inden for den pågældende diagnosegruppe en eller flere gange inden for de seneste 10 år forud for opgørelsesåret. 'Aktionsdiagnose' er den væsentligste diagnose for kontakten til sundhedsvæsenet, mens 'bidiagnoser' er øvrige diagnoser.

Opsummering

Stigningen i antallet af børn og unge med diagnoser er tydelig og stigende i hele perioden 2013 til 2022. Oversigten over stigningen fordelt på diagnoser i perioden, viser at spiseforstyrrelser har en stigning på 83 %, autisme har en stigning på 54 % og angst har en stigning på 52 %. På nationalt niveau er der fra 2014 til 2017 sket en tydelig stigning i antal af borgere der modtager indsatser efter serviceloven.

Størst stigning i spiseforstyrrelser

Det er især diagnoser som spiseforstyrrelser, autisme og angst, der er steget i opgørelsen fra Sundhedsdatastyrelsen, men også andre psykiske lidelser er i stigning.

Spiseforstyrrelser mv.: Stigning på 83 %

Autisme mv.: Stigning på 54 %

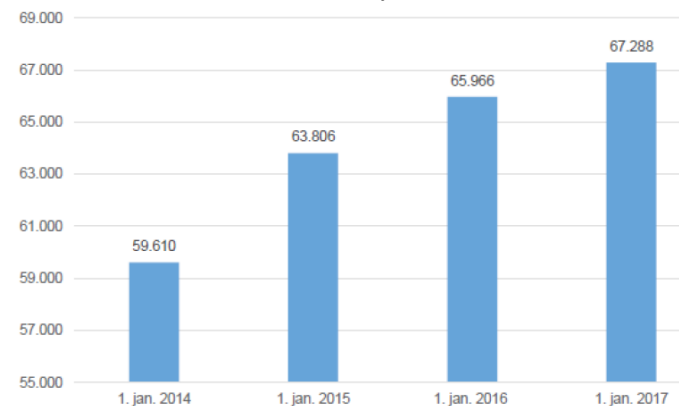
Angst mv.: Stigning på 52 %

ADHD mv.: Stigning på 29 %

Depression mv.: Stigning på 16 %

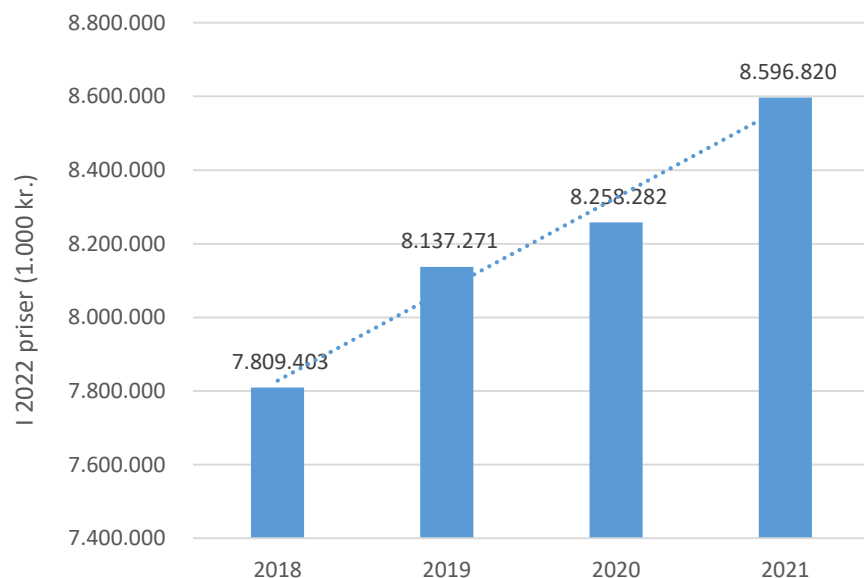
Kilde: Landspatientregisteret pr. 10. april 2022, Sundhedsdatastyrelsen

Udvikling i antal modtagere af indsatser efter serviceloven, fra 2014-2017

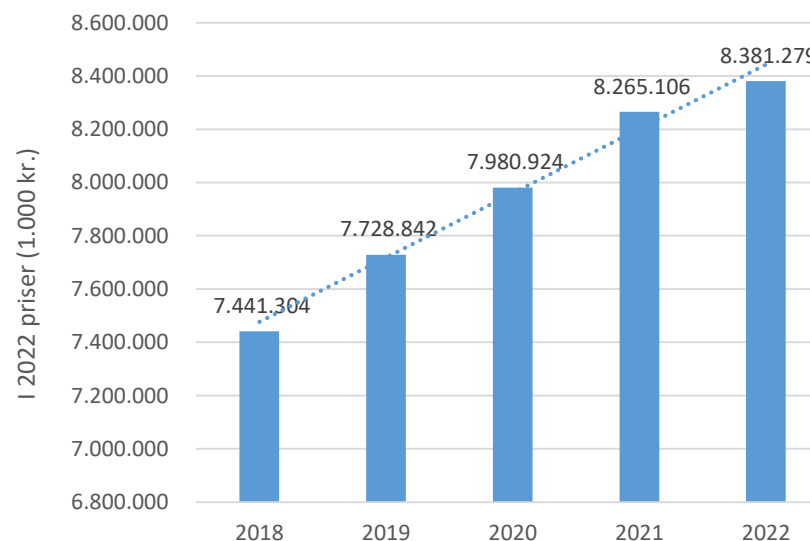

Udvikling i udgifter på socialområdet i Region Sjælland 2018-2021

Budget på socialområdet i Region Sjælland 2018-2021

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger. Defineret som nettoudgifter på hovedfunktion 5.28 (børn) og 5.38 (voksne), dranst 1 og 2.

Opsummering

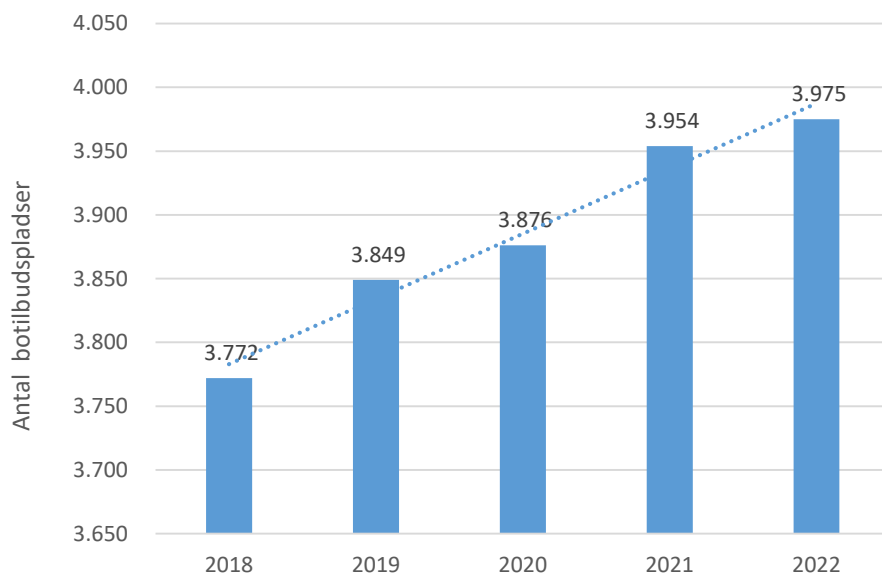
Der har været en udgiftsstigning på 10 procent i Region Sjællands samlede udgifter på socialområdet fra 2018 til 2021.

Stigningen i budgetlagte udgifter fra 2018-2021 er på 940 mio. kr.

Det svarer til en stigning på 12,6 %. Samtidig er de budgetlagte udgifter i 2022 215 mio. kr. lavere end regnskabsresultatet i 2021.

Begge ovenstående tendenser ses også på landsplan, jf. KL's momentum analyse, maj 2022.

Udvikling i antal borgere i botilbud i Region Sjælland

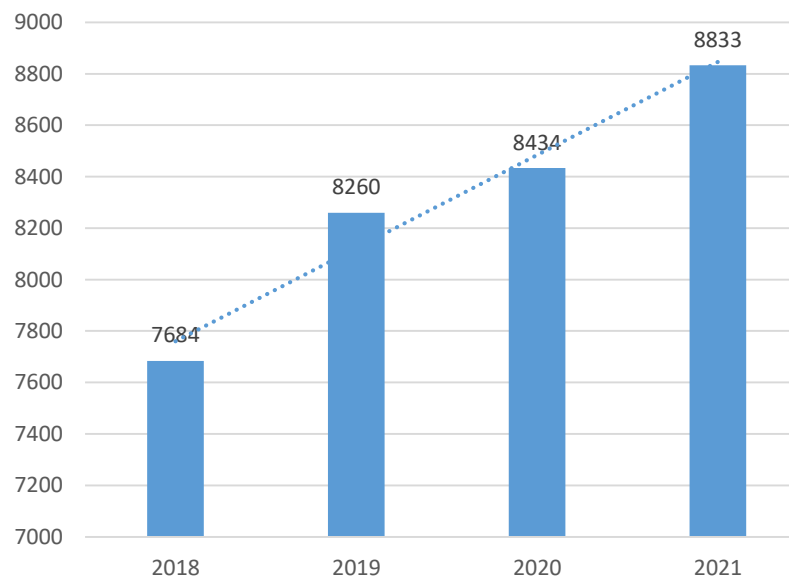
Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger. Defineret som midlertidige botilbud (SEL § 107), længerevarende botilbud (SEL § 108) og botilbudslignende tilbud (ABL § 105 og SEL § 85)

Opsummering

Udviklingen i antal borgere i botilbud for voksne i Region Sjælland viser en stigning på 202 borgere fra 2018 til 2021, se figur 3. Stigningen aftager sidst i perioden.

Antallet af børn og unge med støtte i Region Sjælland viser en stigning på 1.149 børn og unge (15 %) i perioden.

Udvikling i antal børn og unge med støtte i Region Sjælland

Kilde: Danmarks statistik og egne beregninger. Region Sjælland er i statistikken defineret som Landsdel Vest- og Sydsjælland og Landsdel Østsjælland.

Temaer på baggrund af analysen

Børn og Unge

Flere diagnoser, problemstillinger og øget kompleksitet
 → deraf stigende priser

”Der er en åbenlys stigning i antallet af diagnoser. Jeg kunne godt mene noget om – hvad vi skal bruge det til...diagnosen er jo en eller anden forklaring og forståelsesramme, der tit bliver indgangen til alt det der skal ske. Det kan faktisk gøre det svært for os at støtte familien og barnet relevant”.

”Vi kan se mere og mere fravær i de yngste klasser. Det starter tidligere og tidligere”.

”Unge med handicap kan have både autisme og ADHD – mange af de her ting i den enkelte unge. De klassiske handicappede har vi ikke så mange af. Men dem med flere diagnoser er i stigning. En ung med autisme og med en spiseforstyrrelse, kan være rigtig svær at finde et botilbud til”.

Der opleves generelt set ikke, at der er flere i målgruppen, men de børn og unge der får støtte, har flere diagnoser og flere problemstillinger, hvilket giver en oplevelse af øget kompleksitet. Kompleksiteten kommer til udtryk i stigende priser på de tilbud der benyttes på området.

Voksne

Flere voksne med flere problemstillinger og dermed øget kompleksitet og stigende priser på botilbud

”Vi kan simpelthen konstatere en øget kompleksitet. Der er flere diagnoser, som vi arbejder med, der er udadreagerende adfærd, og det giver store problemer i forhold til, hvordan man skal arbejde med det”.

”Der kommer flere borgere med de her diagnoser der ligger i grænsen imellem en udviklingshæmning og en psykiatrisk udfordring”.

”Borgere med tung psykiatri – hvor der ikke er yderligere behandlingsmulighed som samtidigt har stærkt udadreagerende adfærd – og hvor der også er et farlighedsdekret, men hvor borgeren ikke er i målgruppe for de særlige pladser grundet manglende recoverypotentiale. Dem har vi 3-4 af i øjeblikket – og det er meget svært at finde et godt tilbud til den gruppe”.

De kommunerne, der har tidlige indsatser, oplever en øget brug af disse tilbud. Der opleves noget der minder om stagnation i antal borgere på botilbud, men der er en kraftig prisudvikling på botilbudsområdet, altså botilbuddene bliver dyrere begrundet i, at borgerne har mere komplekse problemstillinger.

Temaer på baggrund af analysen

Et område med nye udfordringer

Markant stigning i antal af diagnoser, ofte multiple diagnoser → pres på systemerne

"Der er en åbenlys stigning i antallet af diagnoser. Jeg kunne godt mene noget om – hvad vi skal bruge det til...diagnosen er jo en eller anden forklaring og forståelsesramme, der tit bliver indgangen til alt det der skal ske. Det kan faktisk gøre det svært for os at støtte familien og barnet relevant".

"Vi kan se mere og mere fravær i de yngste klasser. Det starter tidligere og tidligere".

"Unge med handicap kan have både autisme og ADHD – mange af de her ting i den enkelte unge. De klassiske handicappede har vi ikke så mange af. Men dem med flere diagnoser er i stigning. En ung med autisme og med en spiseforstyrrelse, kan være rigtig svær at finde et botilbud til".

Der er en oplevelse af en stigende grad af kompleksitet. Dels en kompleksitet i forhold til, at borgere har flere samtidige problemstillinger (får flere diagnoser evt. kombineret med misbrug og sociale problemer), men også at der er nye udfordringer, som er (til tider er) komplekse, fordi systemerne ikke har været vant til disse udfordringer.

Det tværsektorielle samarbejde

Mange aktører omkring målgruppen på området, kræver stor bevågenhed

"Når borgere har en autismspektrumforstyrrelse, så hører de ikke til i psykiatrien – på trods af at det er i kombination med en skizofreni eller alt muligt andet, som fylder mere".

"Jeg er optaget af overgangen fra psykiatrien til kommunen. Det kræver meget dialog med psykiatrien om de overgange, mellem dem og os".

"Der er noget med hvornår sygehusvæsenet slipper – det gør de ret tidligt. Så står vi pludselig med en opgave – f.eks. med at finde nogen, der kan hjælpe en ung med spisetræning i hjemmet. Der kunne jeg godt ønske mig, at dem der faktisk har kompetencen, også har ansvaret".

"Samtidig har vi også den problematik, der hedder, at børnepsykiatrien ligger så langt væk. Så vi ved også at en del af borgerne i vores kommune, de kommer ikke derop".

Der er flere vigtige aktører, der sammen med kommunerne bidrager til de borgerrettede indsatser, eksempelvis psykiatrien, somatikken, botilbud, opholdssteder, civilsamfundet med videre. Det tværsektorielle samarbejde og viden omkring andre aktører, er derfor vigtig for at skabe smidige forløb for borgerne.

Temaer på baggrund af analysen

Det svært styrbare område:

En del af budgettet er anvendt til "skal"-ydelse og eksterne køb, det efterlader mindre handlemulighed i styringen

"Vi bruger i omegnen af 80 % af budgettet på at købe tilbud. Og så er man jo allerede der lidt fanget ind i, at der er nogle grænser for, hvad man selv kan påvirke".

"Den pris der er meldt ind på tilbudsportalen, den gælder almindeligvis ikke".

"Det er et stort område vi driver på forventninger og fornemmelser, så der mangler noget evidens og viden".

"De problematikker vi arbejder med i dag fandtes også før i tiden. Men der kunne samfundet i højere grad leve med det. Det kan man ikke nu. Der er forventninger fra samfundets side om, at kommunerne griber ind. Og forventninger fra borgeren og de pårørende selvfølgelig".

En stor del af budgettet kan være vanskeligt at påvirke, f.eks. for borgere på eksterne botilbud, selvvisiterende tilbud eller skal-ydelse. Nogle kommuner køber en meget stor andel af indsatserne eksternt og oplever, at området af den grund er svært at styre.

Potentialer

Lovende erfaringer og resultater fra kommunerne og tips til at lykkes bedre

"Den faglige drøftelse af, hvad vi kan rumme i § 85, har helt klart haft en effekt. Vi kan nu finde løsninger med § 85 fremfor at bevilge et § 107 botilbud".

"Vores midlertidige botilbud til borgere med psykiatriske udfordringer arbejder meget effektivt med flow – så vi har en tilgang og afgang som er passende".

"Vi har gearet op på tværs af socialområdet og arbejdsmarkedet. Så nu er der ansat 2 unge-psykologer, hvor man kan få 10 timer og evt. blive henvist videre".

"KKR Hovedstaden ser lige nu på at lave et mellemkommunalt tilbud til borgere med autisme, det synes jeg er spændende, og jeg tror vi skal kigge den vej, for det er ikke noget kommunerne kan løse alene".

Der er et tydeligt pres på det samlede område i forhold til opgaveændring / kompleksitet og prisudvikling. Der er imidlertid også tiltag i mange af kommunerne, der viser lovende resultater, og hermed gode tips, i forhold til hvordan der kan skabes bedre og mere effektfulde løsninger på det specialiserede socialområde.

Udgiftsudvikling og udgiftsdrivere

Udgiftsudvikling

80% af kommunerne oplever udgiftsstigning på børne/ungeområdet
100% af kommunerne oplever udgiftsstigning på voksenområdet

Baggrund for udgiftsvækst og udgiftsdrivere

Børn/unge-området og voksenområdet
Kompleksitet og flere samtidige diagnoser som udgiftsdrivende via dyrere tilbud og herunder private tilbud

"Udgiftsudviklingen har været støt stigende på alle områder.. Dyrere foranstaltninger men også flere i foranstaltninger."

"Stigende anbringelser på opholdssteder fremfor i plejefamilier og takststigninger på institutions- og døgnophold."

"Gennemsnitspriserne på anbringelserne på opholdssteder, døgninstitutioner og sikrede afdelinger er steget markant igennem årrækken."

"Der observeres en markant stigning i udgifter på det specialiseret voksenalterområde, især fra 2020 og frem. Stigning omhandler især udgifter til Længerevarende botilbud til personer m/særlige sociale problemer."

"Prisen pr. helårspersoner er steget mere end antallet af nye borgere. Dermed er den enkelte helårsperson i gennemsnit blevet dyrere i perioden"

"Flere "tunge" borgere med et stadigt større og øget støttebehov samt stigende priser/takster hos leverandører/bosteder"

Udgiftsstigningen skyldes både stigning i mængde og især i pris på anbringelser (børn/unge) og botilbud(voksne) og herunder private tilbud

"Stigende kompleksitet i sagerne bevirker, at vi ofte skal placere på højspecialiserede institutioner eller solotilbud"

"Stigende antal børnesager med øget behov for skole-dagbehandling, flere komplekse sager, vanskeligt at finde egnede anbringelsessteder og stigende antal børn i ny udsathed"

"Børn i meget dårlig trivsel bl.a. manglende skoletilbud. De meget specialiserede målgrupper – spiseforstyrrelser og autisme. Flere børn med diagnoser"

"Flere "tunge" borgere med et stadigt større og øget støttebehov samt stigende priser/takster hos leverandører/bosteder"

"Mange komplekse borgere med flere diagnoser, ex autisme, domme, komplekse udviklingshæmmede unge, ældre med senhjerneskade mfl"

"Autismespektrumsforstyrrelser, psykiske lidelser og borger med flere diagnoser samt domfældte."

Udgiftsdrivere er komplekse borgere med psykiske udfordringer, misbrug, autisme, udadreagerende adfærd, mistrivsel og aldring

2.1

Beslutningssag: Analyser af udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde

Analyse af kommunernes køb af indsatser hos private leverandører

Kommuner i Region Sjællands køb hos private
leverandører

LG Insight

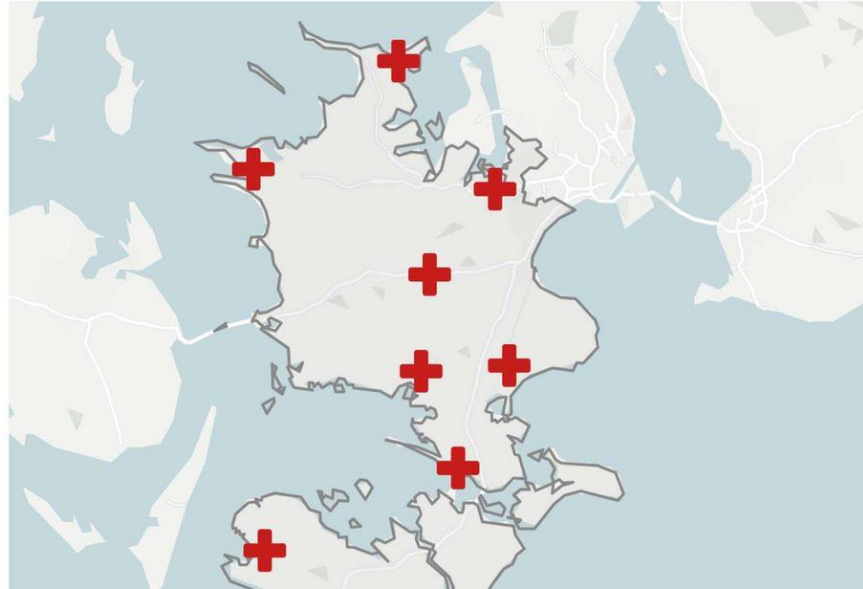

Resumé

Undersøgelsen afdækker kommunerne i Regions Sjælland køb af specialiserede sociale tilbud hos private leverandører, hvor den gennemsnitlige dagspris er på minimum 2.550 kr.

Undersøgelsen viser bl.a.

- ▶ På næsten alle tilbudstyper har kommunerne i Region Sjælland haft en stigning på det specialiserede socialområde for såvel børn/unge som voksne med handicap eller psykiske udfordringer. Undersøgelsen viser også, at stigningen i kommunerne i Region Sjælland har været overgennemsnitlig i perioden 2015-2021 i forhold til hele landet.
- ▶ På børne og unge området er det især anbringelser på private botilbud som er dyre, og hvor der er mange forløb blandt kommunerne i Region Sjælland. Det skal ses i sammenhæng med, at hvor antallet af anbringelser i resten af landet er faldet med 6 pct. i perioden 2015-21, er den omvendt steget med 1 pct. i kommunerne i Region Sjælland.
- ▶ På voksenområdet er det især de midlertidige private botilbud med supplerende ydelser som er dyre i gennemsnitlig dagspris og fylder antalsmæssig meget i undersøgelsen.
- ▶ Undersøgelsen påviser, at der er meget store prisvariationer på samme tilbudstype, men også på samme tilbud hos samme private leverandør i samme periode. Undersøgelsen kan ikke afdække om disse variationer skyldes eventuelle tilkøb af ydelser, eller om det skyldes markedsmæssige vilkår. For nærmere undersøgelse anbefales sagsanalyser af konkrete sager, hvorved eventuelle årsager til prisvariationer kan forklares.
- ▶ Undersøgelsen har identificeret en række private leverandører som flere kommuner i Region Sjælland køber (dyre) tilbud hos omfattende både børn/unge og voksne med handicap og psykiske diagnoser. Oversigten gør det muligt for kommunerne at drøfte et evt. samarbejde omkring fx. rammeaftaler med de pågældende leverandører, herunder aftaler om pris af tilkøbsydelser, for at øge prisgennemsigtheden hos de private leverandører.

Del 1: Analysemetode og datagrundlaget

Baggrund

Flere og flere borgere i de 17 sjællandske kommuner lever med psykiske, fysiske eller sociale vanskeligheder og antallet af mennesker, der efterspørger hjælp af kommunen stiger betydeligt. Når kommunerne skal hjælpe flere, giver det et pres på kommunernes økonomiske ramme.

Området går under betegnelsen det specialiserede socialområde og dækker bl.a. over udsatte børn og unge, voksenhandicappede og borgere med psykiske udfordringer.

Kommunekontaktrådet (KKR) for de sjællandske kommuner har de senere år oplevet en stigende brug af meget dyre tilbud hos private leverandører af tilbud på det specialiserede socialområde – dækkende alle tre målgrupper. KKR Sjælland har finansieret denne undersøgelse, hvor LG Insight afdækker omfanget af køb af dyre tilbud hos private leverandører for hver af de tre målgrupper, tilbudstyper (servicelovens foranstaltninger) samt en maping af tilbuddenes geografiske belagthed.

Et vigtigt formål med afdækningen er desuden at udpege målgrupper, foranstaltningstyper samt konkrete private leverandører, hvor kommunerne med fordel kan samarbejde omkring køb hos private leverandører.

I nærværende notat præsenteres der hovedresultater fra undersøgelsen. Først gives der en kort metodebeskrivelse, herefter præsenteres resultaterne særskilt fordelt for målgrupperne udsatte børn og unge, voksenhandicappede og borgere med psykiske lidelser. Af anonymitetshensyn præsenteres leverandørernes prisniveau ikke, men vi giver en kort præsentation af de mest benyttede leverandører under hver målgruppe.

Metode

Undersøgelsen omfatter køb hos private leverandører, hvor den gennemsnitlige pris per døgn er 2.550 kr. eller mere svarende til ca. 1 mio. kr. for et årsforløb i 2021.

Kommunerne har leveret data for køb hos private leverandører i 2021 fordelt på målgrupper:

1. Udsatte børn og unge med handicap, dårlig trivsel i skole og/eller familie, psykiske lidelser m.m.
2. Voksne med fysiske handicap
3. Voksne med psykiske diagnoser

Enkelte kommuner har desuden leveret data på enkelte tilbud (4) begrundet i borgerens sociale livssituation. Disse data er ikke medtaget i denne undersøgelse.

Undersøgelsen er gennemført ved, at alle 17 kommuner har leveret data fordelt på de tre målgrupper

I skemaet (Tabel 1.) er kommunernes levering af data præsenteret:

Tabel 1: Kommunernes levering af data fordelt på målgrupper

	Børn/unge	Voksne med handicap	Voksne med psykiske udfordringer
Greve	+	+	+
Køge	+	+	+
Lejre	+	+	-
Roskilde	-	+	+
Solrød	+	+	+
Faxe	-	+	+
Guldborgsund	+	+	+
Holbæk	+	+	+
Kalundborg	+	+	+
Lolland	+	+	+
Næstved	+	+	+
Odsherred	+	+	+
Ringsted	+	+	+
Slagelse	+	+	+
Sorø	+	+	+
Stevns	+	+	+
Vordingborg	+	+	+

Metode

Afdækningen omfatter følgende foranstaltningstyper og tilbud:

Børn og unge under 18 år

- Anbringelse med samtykke (§52.3.7)
- Anbringelse uden samtykke (§58)
- Aflastningsophold for barn eller ung med ophold i eget hjem (§52.3.5)
- Aflastningsophold under døgnophold (§55.2)
- Behandling af barnets eller den unges problemer (§52.3.3)
- Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el.lign. (§52.3.1)
- Døgnophold for både barnet og andre medlemmer af familien (§52.3.4)
- Økonomisk støtte til at undgå anbringelse uden for hjemmet eller til at fremskynde hjemgivelse m.v. (§52a.1.1)

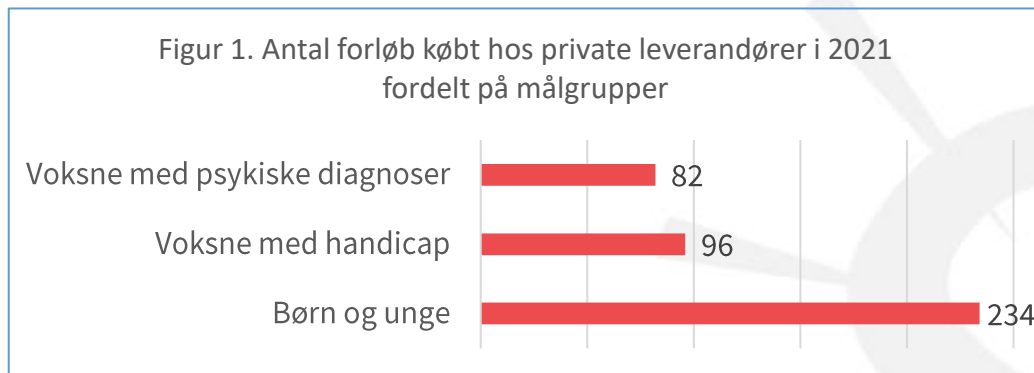
Voksne

- Behandling (§ 102 i Serviceloven)
- Længerevarende botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §§ 83, 85 (§ 108 i Serviceloven)
- Midlertidige botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §§ 83, 85 (§ 107 i Serviceloven)
- Borgerstyret personlig assistance - BPA (§ 96 i Serviceloven)
- Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud, fx botilbud efter ABL § 105/115 (§ 85 i Serviceloven)
- Øvrig socialpædagogisk støtte, fx borgernes private hjem (§ 85 i Serviceloven)

Datagrundlaget

I alt har 17 kommuner leveret data for 412 køb af tilbud hos private leverandører, hvor den gennemsnitlige døgnpris for foranstaltningen var på minimum 2.550. kr. i døgnnet.

I figuren nedenfor er datagrundlaget fordelt på de tre målgrupper:

Kilde: LG Insight, 2023

Alle data har været rensset af anonymitetshensyn, og analyserammen har ikke muliggjort en differentiering af tilknyttede ydelser til fx botilbud el.lign., som er en væsentlig årsag til variationer i dagspriser. Det har ikke ligget indenfor denne undersøgelses rammer (budgetmæssig og de data som kommunerne har været villige til at frigive) at komme så tæt på de enkelte forløb. Undersøgelsen giver grundlag for, at kommunerne selv kan foretage sagsanalyser og evt. finde forklaringer på betydelige prisvariationer mellem samme tilbudstype hos samme private leverandør.

Undersøgelsen har haft følgende formål:

- Afdække omfanget af kommunernes dyre køb hos private leverandører samt geografisk placering af de private leverandører.
- Afdække potentialer for samarbejde på tværs af de sjællandske kommuner omkring samarbejde med private leverandører af tilbud på det specialiserede socialområde for børn/unge, voksne med handicap eller psykiatrisk udfordringer.

Del 2: Udviklingstendenser på det specialiserede socialområde

Baggrund

Udviklingen i antal udsatte børn og unge

Der har i perioden 2015-2021 været en stor stigning på 23 pct. blandt udsatte børn og unge i Region Sjælland, og stigningen har været overgennemsnitlig i forhold til hele landet (6 pct.).

Det fremgår af tabel 2. at stigningen har været stor på de forebyggende foranstaltningstyper, hvilket på længere sigt kan være positiv og modvirke mere indgribende foranstaltningstyper. De forebyggende foranstaltningstyper for børn og unge er steget med 38 pct. i perioden 2015-2021 for de sjællandske kommuner mod 14 pct. i hele landet.

På de mere indgribende foranstaltningstyper har kommunerne samlet i Region Sjælland haft en stor stigning på tilbudstyper som familiebehandling (80 pct.) samt en lille stigning i antal anbragte børn og unge (1 pct.).

Tabel 2: Antal forløb fordelt på foranstaltningstyper, varighed og pris

Tilbudstyper	DK	Sjælland
Udsatte børn og unge i alt	8%	23%
Børn og unge med forebyggende tilbudstyper i alt	14%	38%
Anbragte børn og unge i alt	-6%	1%
Fast kontaktperson for unge over 18 år (§76.2)	17%	9%
Konsulentbistand, herunder familierettede indsatser (§11.3.1)	22%	56%
Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el.lign. (§52.3.1)	-26%	-23%
Praktisk pædagogisk eller anden støtte i hjemmet (§52.3.2)	-25%	-36%
Familiebehandling	39%	80%

Kilde: Danmarks Statistik: Sjælland, 2915/N=7.182: 2021/N=8.833, DK: 2015/N=47.055/202: 2021/N=50.860

Udviklingen i tilbud til voksne med handicap eller psykiske udfordringer

Antallet af foranstaltninger til voksne med enten handicap eller en psykiatrisk udfordringer er steget på alle indsatstyper i perioden 2015-2021 – både indsatser for kommunerne i Region Sjælland og i hele landet.

Antallet af borgere på længerevarende botilbud (inklusive tilknyttede ydelser) er steget med 5 pct. i perioden i kommunerne i Region Sjælland mod 26 pct. i hele landet. Derimod er antallet af borgere på midlertidige botilbud (inklusive evt. tilknyttede ydelser) steget mere i kommunerne i Region Sjælland end i hele landet – 78 pct. mod 56 pct. i hele landet.

I tabel 3 fremgår det, at kommunerne i Region Sjælland også i forhold til resten af landet i perioden 2015-21 har haft en stigning af indsatser som socialpædagogisk støtte, borgerstyret personlig assistance og aktivitets- og samværstilbud.

Tabel 3: Antal forløb fordelt på tilbudstyper, varighed og pris

Tilbudstype	Sjælland	DK
Aktivitets- og samværstilbud (§ 104 i Serviceloven)	52%	36%
Længerevarende botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §§ 83, 85 (§ 108 i Serviceloven)	5%	26%
Midlertidige botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §§ 83, 85 (§ 107 i Serviceloven)	78%	56%
Borgerstyret personlig assistance - BPA (§ 96 i Serviceloven)	53%	26%
Ledsageordning (§ 97 i Serviceloven)	74%	47%
Socialpædagogisk støtte i botilbudslignende tilbud, fx botilbud efter ABL § 105/115 (§ 85 i Serviceloven)	98%	64%
Øvrig socialpædagogisk støtte, fx borgernes private hjem (§ 85 i Serviceloven)	66%	58%

Kilde: Danmarks Statistik: Sjælland, 2915/N=3.912: 2021/N=6.477, DK: 2015/N=23.817 : 2021/N=37.693

Del 3:
Kommunernes køb
af tilbud hos private
leverandører til
**udsatte børn og
unge**

Baggrund

De sjællandske kommuner har i alt købt 234 indsatser til børn og unge hos private leverandører med en gennemsnitlig dagspris på minimum 2.550 kr. I nedenstående tabel er de 234 køb fordelt på indsatstyper:

Tabel 4: Antal forløb fordelt på indsatstyper, varighed og pris

Tilbud	Antal	Gens. Pris per døgn	Gens. Varighed
Lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet (LBU)	14	4.956 kr.	239 dage
Ophold i dagtilbud, fritidshjem, ungdomsklub, uddannelsessted el.lign.	18	3.961 kr.	261 dage
Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer (SL §52.3.3)	8	3.181 kr.	221 dage
Plejefamilie, i en forstærket plejefamilie, i en specialiseret plejefamilie (SL §52.3.4)	14	4.187 kr.	111 dage
Aflastningsordning (plejefamilie eller opholdssted (SL §52.3.5)	7	4.579 kr.	117 dage
Anbringelse af barnet eller den unge uden for hjemmet på et anbringelsessted (SL §52.3.6) – både med og uden samtykke	175	4.548 kr.	227 dage
I alt	234	4.498 kr.	196 dage

Det fremgår af tabel 4., at det især er botilbud til børn/unge uden for hjemmet, som udgør hovedparten (75 pct.) af de dyre forløb hos de private leverandører købt af de sjællandske kommuner i 2021. De øvrige forløb (dagtilbud, familiebehandling, plejefamilier m.m.) er jævnt fordelt på de øvrige tilbudstyper (25 pct.).

Det fremgår desuden, at den gennemsnitlige pris per døgn er ret lige mellem de forskellige foranstaltningstyper – dog med store variationer i prisen inden for samme tilbudstype. Således koster det billigste botilbud (SL §52.3.6) til et barn/ung 1.905 kr. i døgnnet, mens det dyreste forløb kostede 44.145 kr. i døgnnet (med en varighed på 45 dage). Også på de andre tilbudstyper har der været variationer i priserne, men ikke i samme omfang som botilbud til børn/unge.

Denne analyse har ikke datagrundlag til at afdække årsager til de store variationer i de gennemsnitlige døgnpriser hos de private leverandører, da det ville forudsætte tætte sagsanalyser. Priserne varierer mellem de enkelte leverandører, men også for samme indsatstype hos samme private leverandør. Årsagerne kan skyldes særlige anbringelseshensyn og/eller tilkøb af forskellige indsatstyper, som indgår i prisen for fx botilbuddet. Variationerne kan imidlertid også skyldes, at de private leverandører udnytter en gunstig forhandlingsposition, hvis kommunen akut har brug for et anbringelsessted.

I tabel 4. ses den gennemsnitlige varighed af forløbene fordelt på tilbudstyper. Aflastningsordninger og plejefamilier har de korteste varigheder (hhv. 117 og 111 dage), mens de øvrige foranstaltningstyper har varigheder mellem 221-261 dage. Botilbud til børn/unge varede i 2021 i gennemsnit 221 dage.

Botilbud til børn og unge

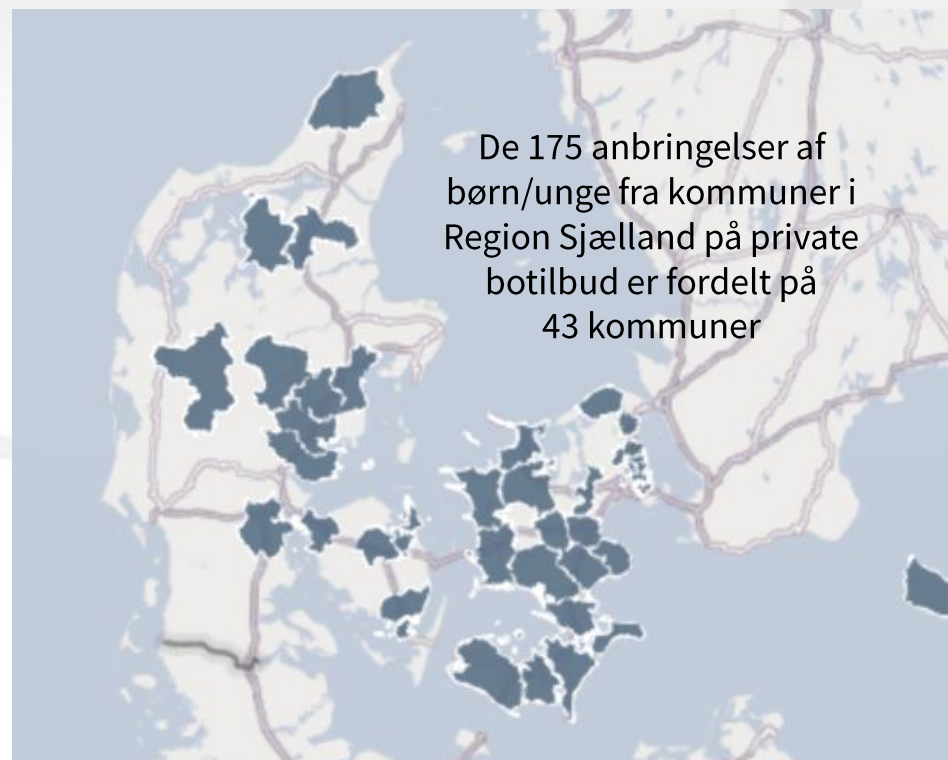
I dette afsnit ser vi nærmere på anbringelsesforløb/botilbud hos private leverandører i 2021. Dels fordi denne indsatsstype udgør 75 pct. af alle forløb for børn og unge, og dels fordi de gennemsnitlige priser er høje. I alt købte de 16 kommuner i undersøgelsen foranstaltningstyper hos private leverandører for 200.096.694 kr. i 2021, hvor den gennemsnitlige pris per døgn var minimum 2.550 kr., heraf udgør botilbud 160.282.695 kr. svarende til 80 pct. af den samlede udgift.

Det fremgik tidligere at der i alt blev købt 175 botilbud i 2021 med en høj gennemsnitlig døgnpris. Disse køb fordeler sig mellem 92 leverandører fordelt i hele landet (jf. senere). 53 pct. af de private leverandører solgte således kun et forløb til kommuner i Region Sjælland i 2021 (svarende til 49 leverandører), mens de resterende 47 pct. af botilbudskøbene er fordelt på 43 leverandører, som solgte mere end 1 forløb til kommunerne i Region Sjælland i 2021.

Undersøgelsen viser altså, at kommunerne anvender en bred vifte af private leverandører til botilbud til børn/unge. Det kan være hensigtsmæssigt af hensyn til specialiserede behov, men det kan måske også være krævende ressourcemæssigt i forhold til at finde leverandører og forhandle plan og pris for de enkelte tilbud, ligesom det vanskeliggør rammeaftaler/kontrakter med dækkende antal private leverandører med større gennemsnitlighed i forhold til pris, indsatsomfang (og effekt).

Geografisk er 74 pct. af købene af botilbud til børn/unge placeret i Region Sjælland. Det fremgår af figur 2 (næste side), at 18 pct. af anbringelserne er placeret i Region Hovedstaden, hvor de 10 pct. er i landsdelen hovedstaden og de 8 pct. er i Nordsjælland. 24 pct. af anbringelser af børn/unge hos private leverandører er således beliggende vest for Storebælt.

Figur 2: Placering af anbringelser af børn/unge fra Region Sjælland, 2021

Undersøgelsen har identificeret 16 private leverandører med mere end 4 anbringelser af børn/unge fra kommuner i Region Sjælland, og hvor den private leverandør i 2021 blev brugt af flere sjællandske kommuner samtidig. Denne oversigt kan kommunerne bruge til at overveje et samarbejde om fx en rammeaftale. Det fremgår, at 9 af de private leverandører er beliggende med botilbud i en af de 17 sjællandske kommuner.

Leverandørerne nedenfor er rangordnet efter flest antal anbragte børn/unge fra sjællandske kommuner i 2021:

1. Den Sociale Udviklingsfond, Hunderupvej 116, 5230 Odense M (har bosteder for børn/unge i Jægerspris og i Hillerød)
2. Fonden Tagkærgaard, Lindegade 58A, 6070 Christiansfeld
3. Forenede Care A/S, Buddingevej 312 – 316, 2860 Søborg
4. S/I Joanna i Vesterborg, Rosningevej 9, 4953 Vesterborg
5. Fonden Aktiv Weekend, Funder Bygade 20, 8600 Silkeborg
6. Bostedet Viljen i/s, Sønderskovvej 240, 9362 Gandrup
7. Holmegaardshuset, Holmegaardsvej 4, 4684 Holmegaard
8. Egfond, Næstvedvej 78B, 4180 Sorø
9. S/I Petersdal, Grønsundvej 16, Lendemark, 4780 Stege
10. Fonden Soloprojekt.dk, Klüwersgade 18, 8600 Silkeborg
11. Lykkegaard ApS, Nørupvej 58, 4300 Holbæk
12. IS/I Fonden Grønsund, Nr. Kirkebyvej 1, 4840 Nørre Alslev
13. Fonden Soranahus, Hovedgaden 16, 4340 Tølløse
14. Piberhus ApS, Gl. Næstvedvej 60, 4683 Rønnede
15. Fællesskabet Fanefjord Fond, Storegade 16, 4780 Stege
16. Vidar Aps, Hans Egedes Vej 9D, Tarup, 5210 Odense NV

Del 4: Kommunernes køb af tilbud hos private leverandører til voksne med handicap

Baggrund

De Sjællandske kommuner har i alt købt 95 indsatstyper hos private leverandører med en gennemsnitlig døgnpris på minimum 4.858 kr. I nedenstående tabel er de 95 køb fordelt på foranstaltningstyper:

Tabel 5: Antal forløb fordelt på indsatstyper, varighed og pris (2021)

Tilbudstype	Antal	Gens. Varigheder	Gens. Pris per døgn
Bostøtte i eget hjem	3	250 dage	4.771 kr.
Borgerstyret personlig assistance - BPA (§96 i Serviceloven)	29	327 dage	4.620 kr.
Midlertidige botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §83, §85 (§107 i Serviceloven)	48	209 dage	4.898 kr.
Længerevarende botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §83, §85 (§108 i Serviceloven)	15	343 dage	4.999 kr.
I alt	95	261 dage	4.858 kr.

Kilde: : LG Insight. Roskilde Kommune indgår ikke i beregning af gennemsnitlige varigheder og pris for tilbud

Det fremgår af tabel 5. at godt 63 pct. af de dyre forløb hos private leverandører til voksne med nedsat fysisk funktionsevne er midlertidige botilbud med særlig støtte, genoptræning m.m. I alt har kommunerne købt for 59.403.024 kr. forløb hos private leverandører i 2021, heraf udgør midlertidige botilbud godt 54 pct.

Kommunerne har i 2021 købt 8 borgerstyret personlig assistance (SL § 96), som udgør godt 20 pct. af det forbrugte hos private leverandører i 2021. Tilsvarende udgør længerevarende botilbud inkl. tilknyttede ydelser ligeledes 20 pct. af den samlede pris for købte forløb hos private leverandører for voksne med handicap.

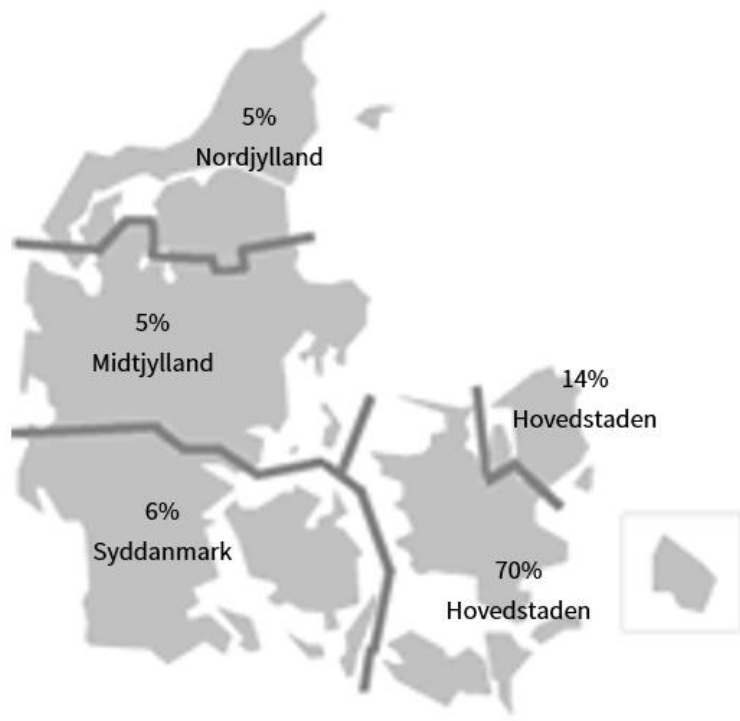
I det følgende præsenteres den geografiske placering af de private leverandører.

Geografisk fordeling af private leverandører med tilbud til voksne med handicap

Det fremgår af figur 3, at 70 pct. af leverandørerne har adresse i én af de 17 sjællandske kommuner. 14 pct. er placeret i Region Hovedstaden og 16 pct. er beliggende vest for Storebælt.

Kommunernes køb er spredt over en bred vifte af private leverandører – 50 private leverandører i alt. 68 pct. af de 50 leverandører har alene solgt en indsats til de sjællandske kommuner i 2021, og 16 private leverandører (svarende til 32 pct.) har solgt flere indsatser til borgere fra en af de sjællandske kommuner i 2021.

Figur 3: Geografisk placering af private leverandører med tilbud til voksne med handicap, 2021

Udvalgte private leverandører med flere tilbud

Undersøgelsen har afdækket en række private leverandører, hvor de sjællandske kommuner i 2021 har købt flere tilbud til voksne med handicap, og hvor den private leverandør i 2021 blev brugt af flere sjællandske kommuner samtidig. Denne oversigt kan kommunerne bruge til at overveje et samarbejde om fx en rammeaftale.

Nedenfor er givet eksempler på private leverandører, hvor flere Sjællandske kommuner har købt tilbud i 2021:

1. Forenede Care A/S, Buddingevej 312 – 316, 2860 Søborg
2. Botilbuddet Selvbo ApS, Kalundborgvej 39A, 4200 Slagelse
3. Filadelfia, Kolonivej 1, 4293 Dianalund
4. PS Contact ApS, Teknikvej 6, 4532 Gislinge
5. Handicapformidlingen ApS, Åsvejen 36, 4330 Hvalsø
6. LOBPA, C/O Handicaporganisationernes Hus, Blekinge Boulevard 2, Høje Taastrup, 2630 Taastrup

Del 5: Kommunernes køb af tilbud hos private leverandører til voksne med psykiske udfordringer

Baggrund

De Sjællandske kommuner har i alt købt 114 indsatstyper hos private leverandører med en gennemsnitlig dagspris på minimum 4.643kr. I nedenstående tabel er de 114 køb fordelt på indsatstyper:

Tabel 6: Antal forløb fordelt på tilbud, varighed og pris

Tilbudstype	Antal	Gens. Varigheder	Gens. Pris per døgn
Bostøtte i eget hjem	5	286 dage	5.045 kr.
Borgerstyret personlig assistance - BPA (§96 i Serviceloven)	29	365 dage	6.918 kr.
Midlertidige botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §83, §85 (§107 i Serviceloven)	60	258 dage	4.410 kr.
Længerevarende botilbud inkl. tilknyttede ydelser fx §83, §85 (§108 i Serviceloven)	20	322 dage	6.885 kr.
I alt	114	226 dage	4.643 kr.

Kilde: LG Insight. Roskilde Kommune indgår ikke i beregning af gennemsnitlige varigheder og pris for tilbud

Der er en overvægt af dyre indsatser blandt de midlertidige botilbud eventuelt inklusiv tilknyttede ydelser. 81 pct. af de dyre forløb hos de private leverandører er således midlertidige botilbud ligesom udgiften til midlertidige botilbud udgør 78 pct. af de godt 71. mio. kr. kommunerne på Sjælland har købt hos private leverandører for denne målgruppe.

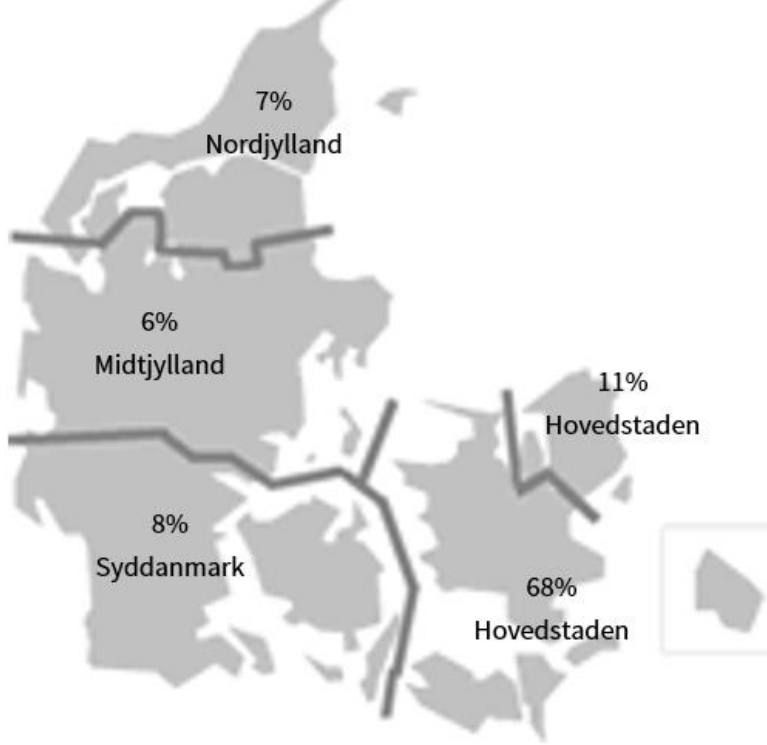
I gennemsnit har forløbene en varighed på 226 dage, hvor borgerstyret personlig assistance har de længste varigheder sammen med længerevarende botilbud. De midlertidige botilbud har de korteste varigheder med 258 dage i gennemsnit.

Geografisk fordeling af private leverandører med tilbud til voksne med handicap

Det fremgår af figur 4, at 68 pct. af leverandørerne har adresse i én af de 17 sjællandske kommuner. 11 pct. er placeret i Region Hovedstaden og 21 pct. er beliggende vest for Storebælt.

Kommunernes køb er spredt over en bred vifte af private leverandører – 45 private leverandører i alt. 67 pct. af de 50 leverandører har alene solgt en indsats til de sjællandske kommuner i 2021, og 15 private leverandører (svarende til 33 pct.) har solgt flere indsatser til borgere fra en af de sjællandske kommuner i 2021.

Figur 4: Geografisk placering af private leverandører med tilbud til voksne med psykiatrisk handicap, 2021

Udvalgte private leverandører med flere tilbud

Undersøgelsen har afdækket en række private leverandører, hvor de sjællandske kommuner i 2021 har købt flere til bud til voksne med psykiske udfordringer), og hvor den private leverandør i 2021 blev brugt af flere sjællandske kommuner samtidig. Denne oversigt kan kommunerne bruge til at overveje et samarbejde om fx rammeaftale. Det fremgår at 4 af de private leverandører er beliggende tilbud i en af de 17 sjællandske kommuner.

Nedenfor er givet eksempler på private leverandører, hvor flere Sjællandske kommuner har købt tilbud i 2021:

1. Atriumfonden, Skovvænget 13A, 4862 Guldborg
2. Dilleholm, Salimorvej 1, 4874 Gedser
3. EKKOFONDEN, Magnesmindevej 8, Gjurup, 9800 Hjørring
4. Plus Sundhed A/S, Stationsparken 37, 2600 Glostrup
5. Botilbud Utterselv Gamle Skole, Bøgetvej 59, 4913 Horslunde
6. LATA Integration & Trivsel ApS, Herstedvang 7C, 1. 2620 Albertslund
7. Psykiatri Plus A/S, Stationsparken 37, 2600 Glostrup
8. Egfond, Næstvedvej 78B, 4180 Sorø

2.1

Beslutningssag: Analyser af udgiftsudviklingen på det specialiserede socialområde

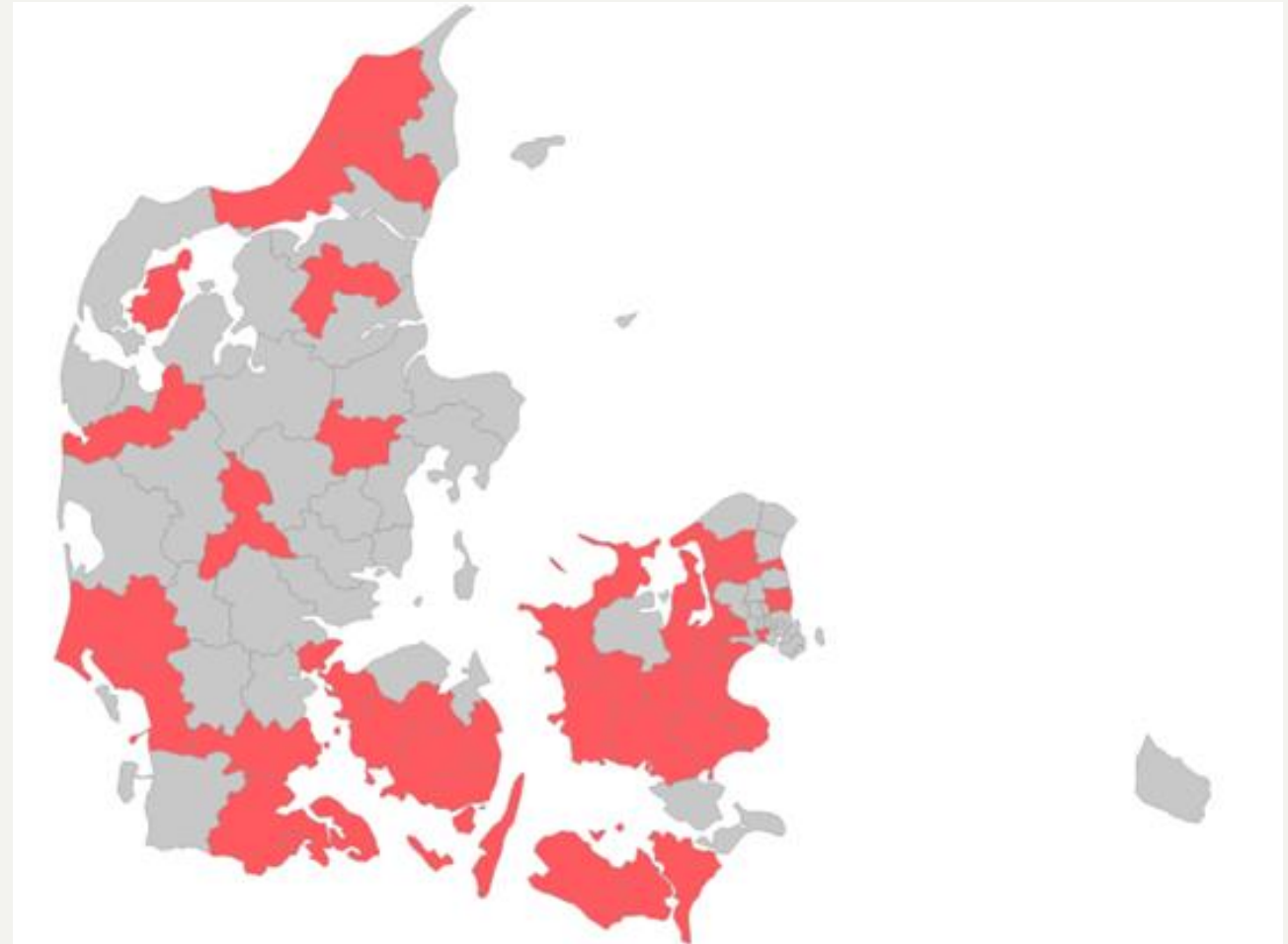
Kommunal Økonomisk forum 2023

Projekt øget viden om særligt dyre enkeltsager på voksenområdet

47 kommuner og 683 borgersager

KOMPLEMENT

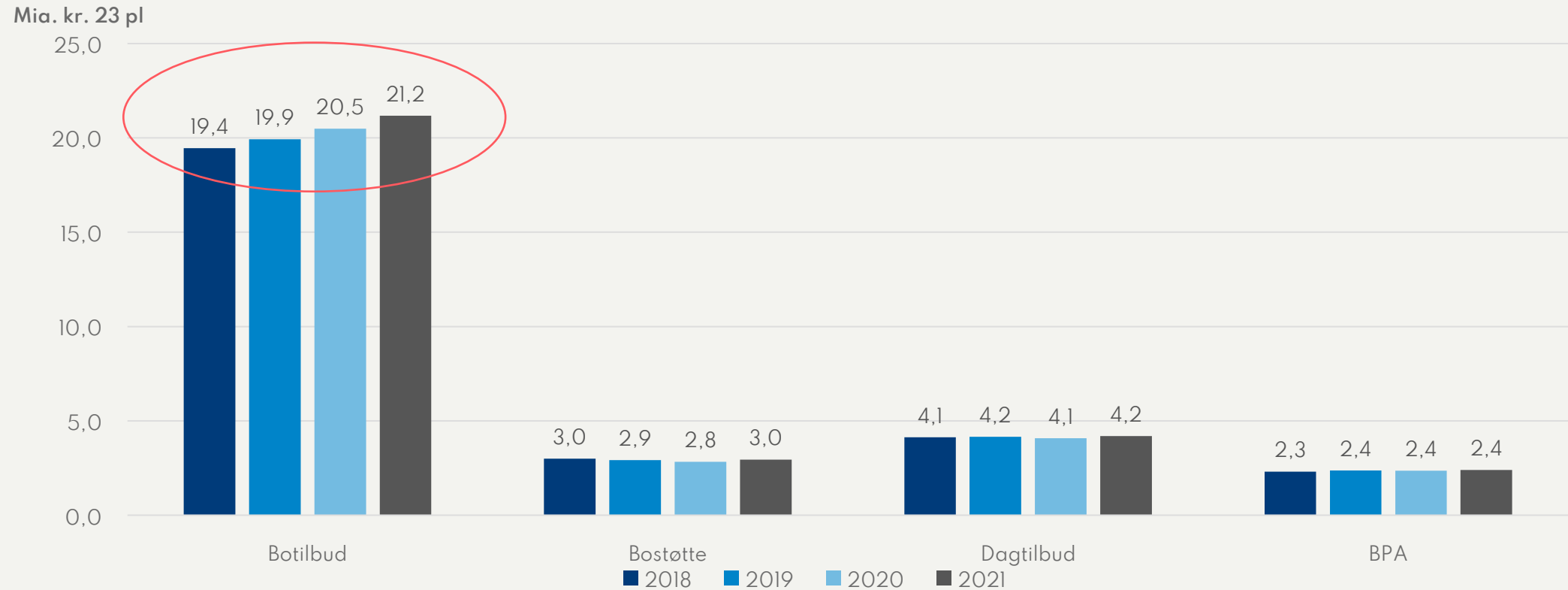
slido

Et ord der beskriver jeres oplevelse af det specialiserede voksenområde.

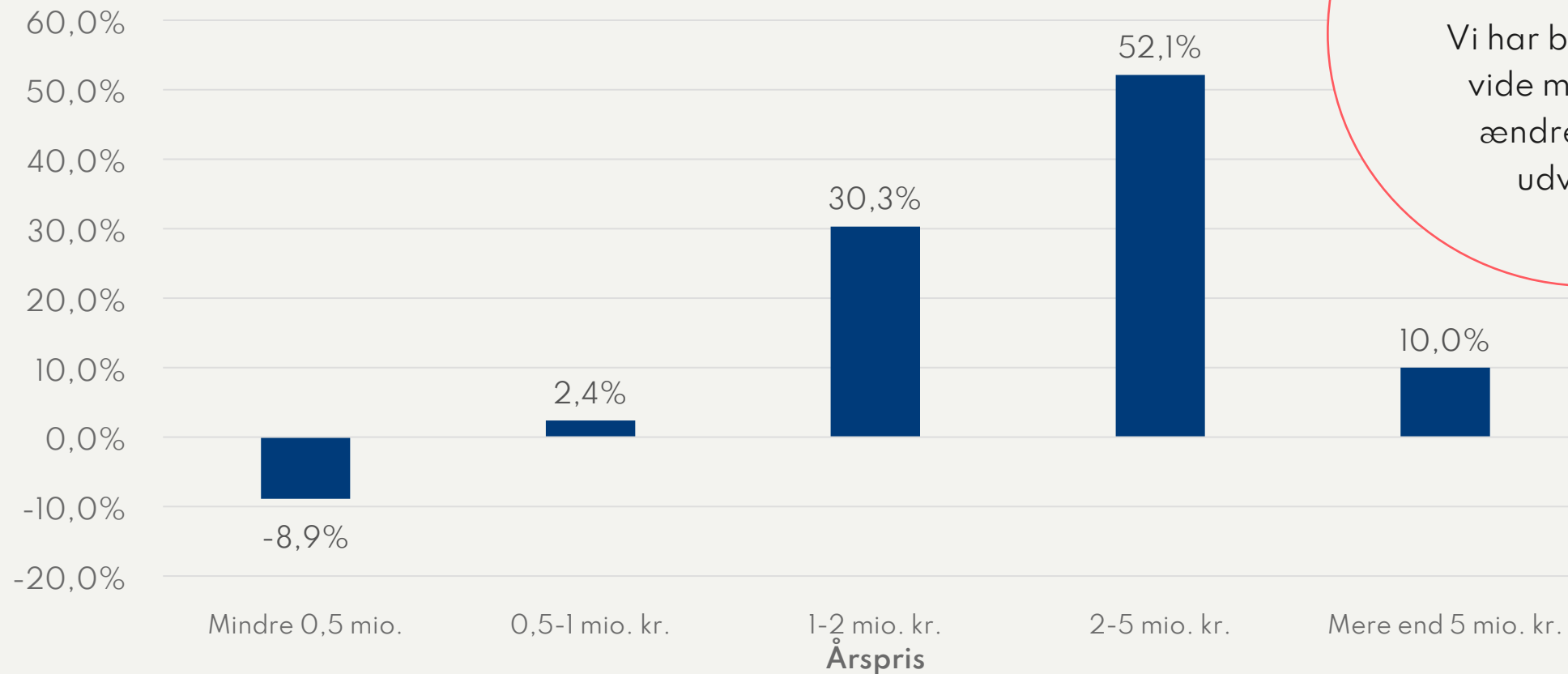
ⓘ Start presenting to display the poll results on this slide.

Vi ved udgifterne til det voksenspecialiserede område er stigende
- Og vi ved at det er på botilbudsområdet

Det er tilbuddene der koster over en mio. kr. om året der er steget

Vækst i antal
modtagere

Mange hypoteser,
men meget lidt fakta...

Vi har behov for at
vide mere for at
ændre i denne
udvikling!

KOMPLEMENT

Nyt projekt – øget viden om særligt dyre enkeltsager

- 47 kommuner har deltaget
- 683 borgere i botilbud er screenet af jer selv
- 36 spørgsmål om hver eneste borger er besvaret
- Kriterie: Udgift over 2 mio. kr.

Formål har meget været, at undersøge **karaktersistika** og om der er **handlemuligheder**.

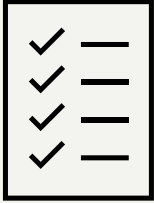
Nysgerrig på om tendenser for tilbud over 2 mio. kr. kan også gælde tilbud under 2 mio. kr.?

Sagsgennemgang ift. dyre enkeltsager										
Kommune:		xxx								
Dato:		01-11-2022								
Grunddata										
		1	2	3	4					
		Køn	Svar 1	Alder	Svar 2	Samlet udgift det specialiserede socialområde (ex. refusion)	Svar 3	Udvikling i udgift over tid		
Sag	Nr									
Sag nr.	1									
Sag nr.	2						2,0-2,5 mio. kr.			
Sag nr.	3						2,5-3,0 mio. kr.			
Sag nr.	4						3,0-3,5 mio. kr.			
Sag nr.	5						3,5-4,0 mio. kr.			
Sag nr.	6						4-6 mio. kr.			
Sag nr.	7						6-10 mio. kr.			
Sag nr.	8						over 10 mio. kr.			

Trin 1: Hvad er problemet

Trin 2: Hvad er handlemulighederne

Dagsorden for del

1. **Hvem** er de her borgere?
2. 10 hypoteser - **hvorfor** er tilbuddene til disse borgere blevet dyre?
3. **Hvad** kan der gøres?

De deltagende kommuner har ikke set disse resultater!

Spørgsmålet I bør stille lige nu er derfor:

"Hvor er det både godt og spændende vi er med i dette her og I har lavet dette store stykke arbejde!"

"Hvad blev I optaget af?"

Hvem er de?

KOMPONENT

2/3 er unge – dvs. mellem 18-35 år

Karakteristika

Målgruppen – hvilke udfordringer har borgerne

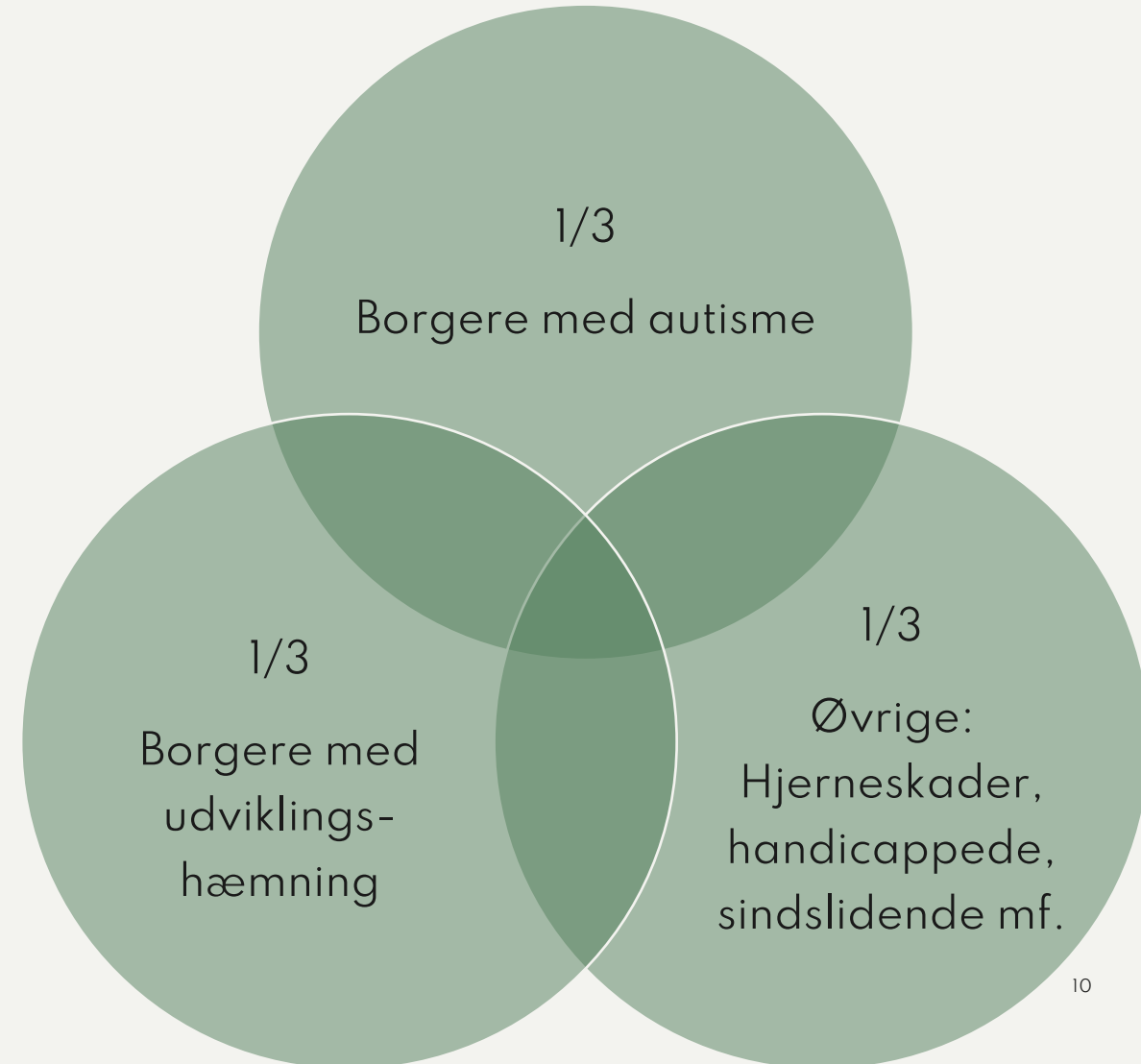
Karakteristika og
handlemulighed

Lidt over halvdelen har:

- Udviklingshæmning
- Autisme kombineret med udviklingshæmning

Tydelige målgrupper med mulighed for specialisering, udvikling, netværk mm.

Gælder det også de øvrige sager?

Stor variation mellem hvilke målgrupper der har et dyrt tilbud

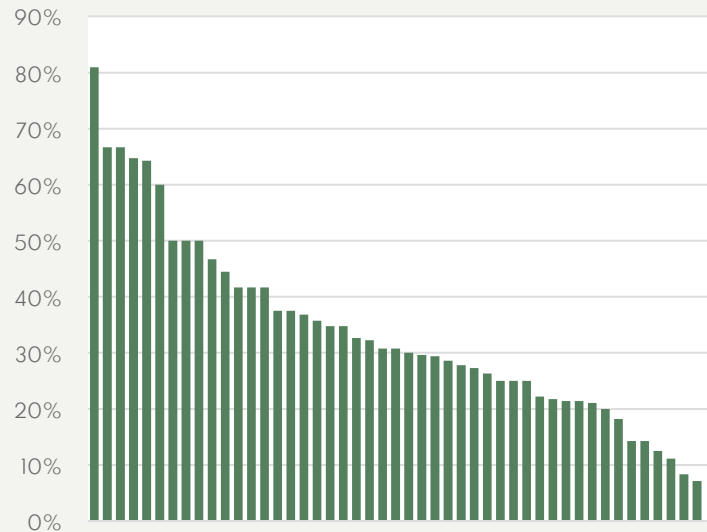
Nysgerrig på hvorfor?

Vi skal finde ud af, hvad der præger den faglige praksis og anvendte tilbud i kommuner med en høj og lav andel.

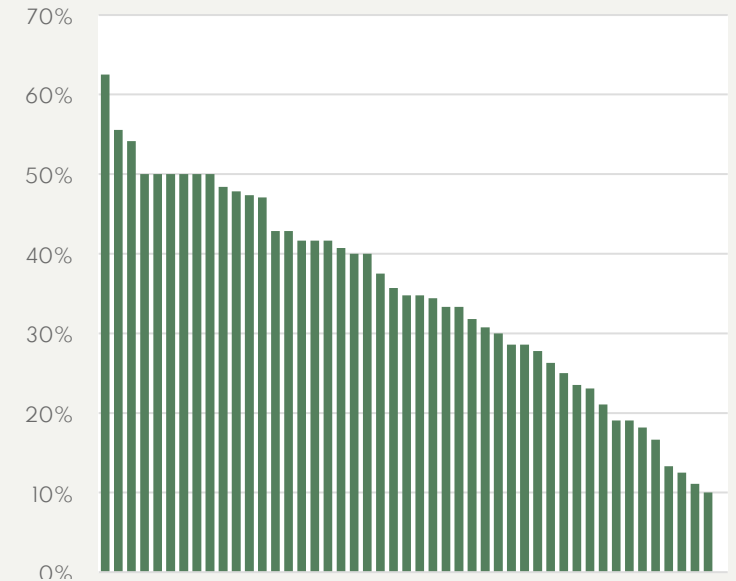
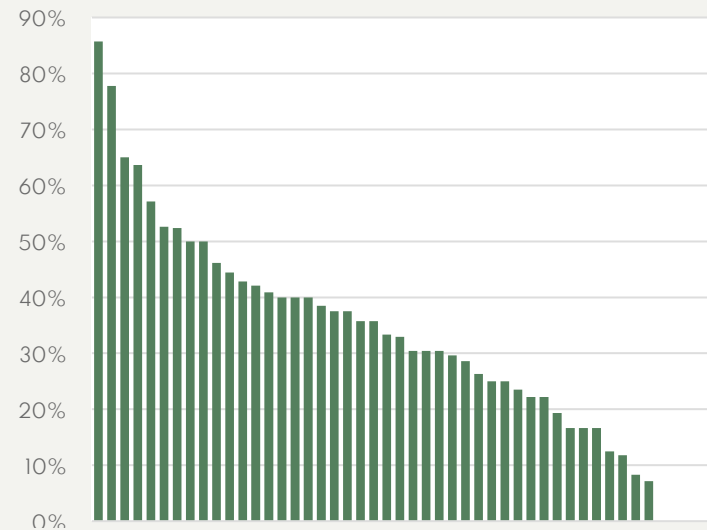

Øvrig

Udviklingshæmmet

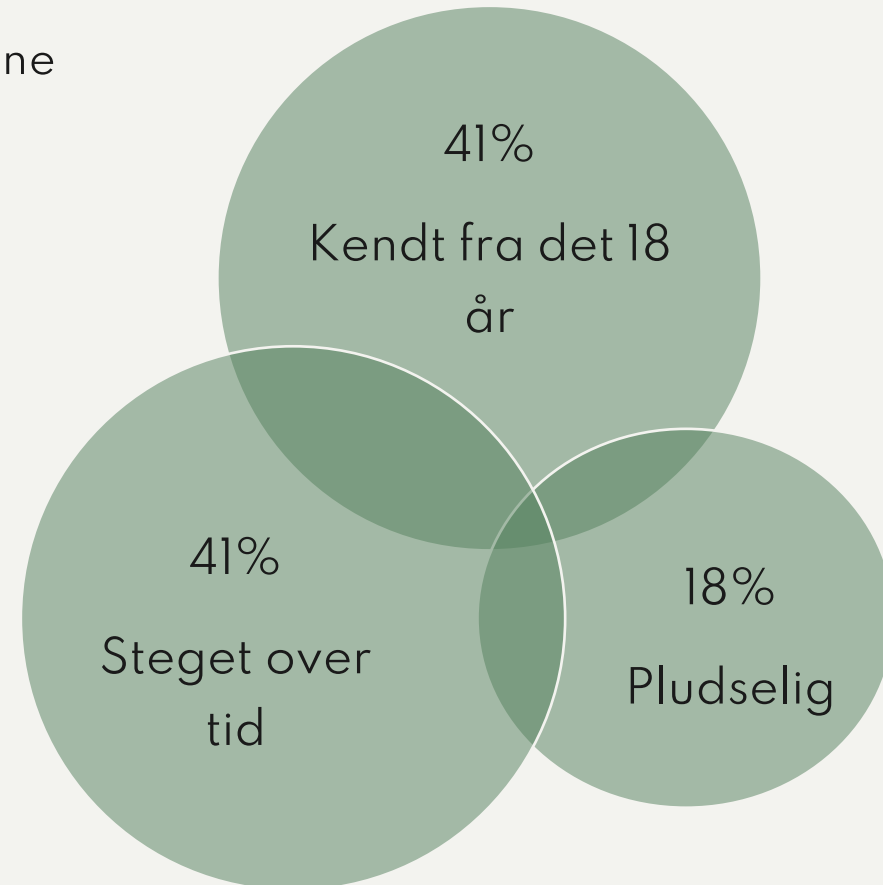
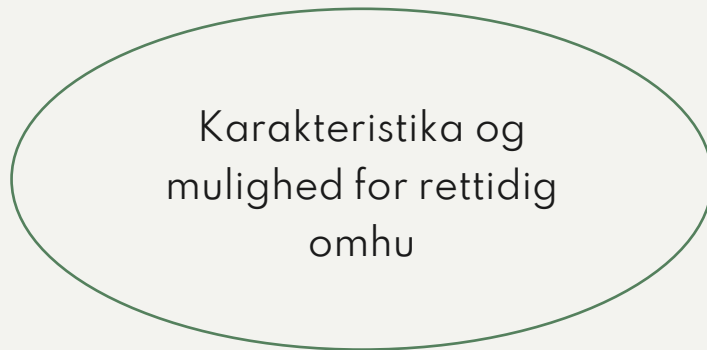

Autisme mm.

Vi har kendt størstedelen – kun 19% er ”pludselige”

Faktisk havde 58% en foranstaltning i børneårene

Uhensigtsmæssig adfærd er udslagsgivende for valg af tilbud

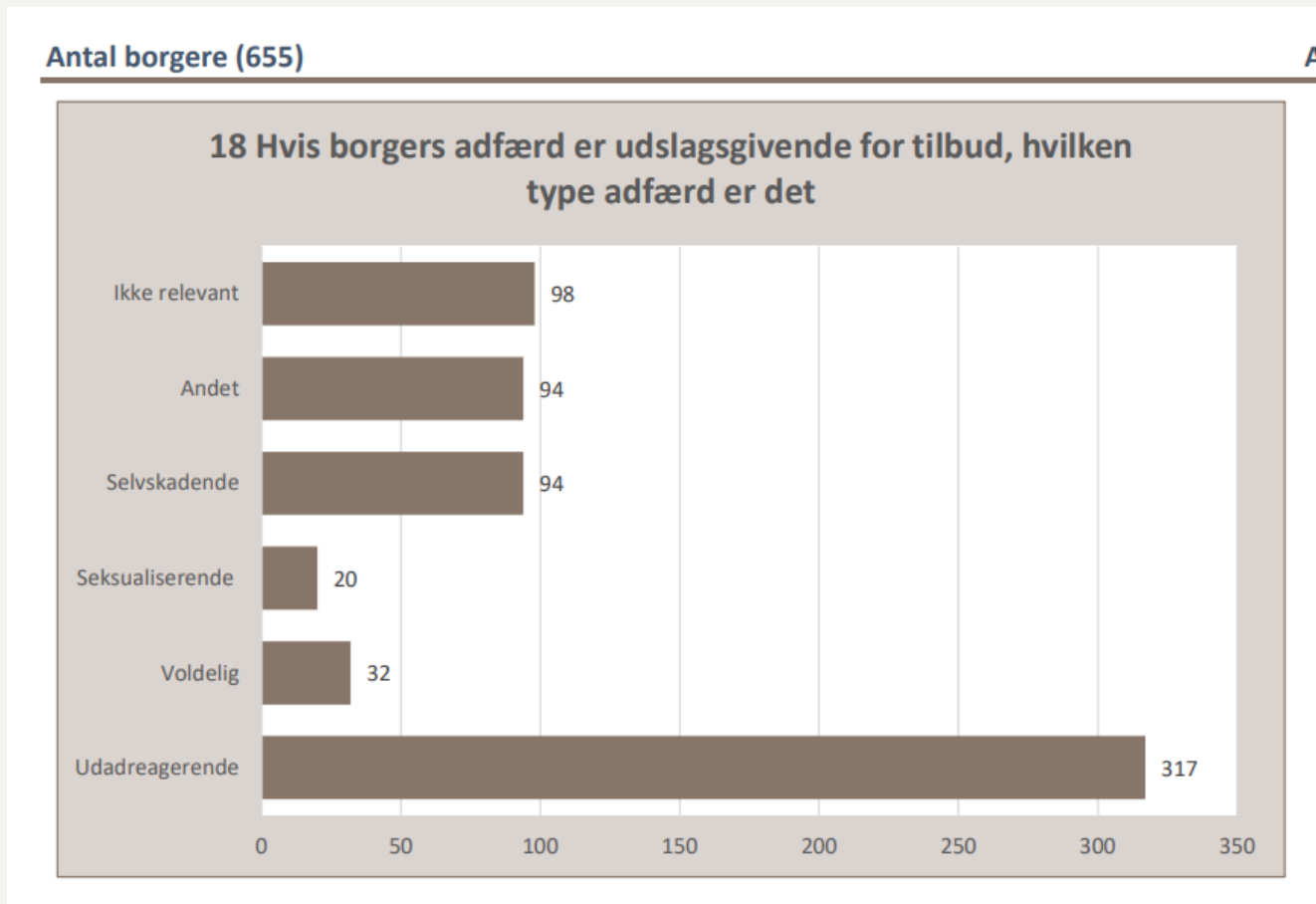
Karakteristika og
handlemulighed

I 85% er borgerens adfærd udslagsgivende for valg af tilbud

I 2 ud af 3 tilfælde er denne adfærd udadreagerende eller voldelig

”Kun” magtanvendelser i 30%

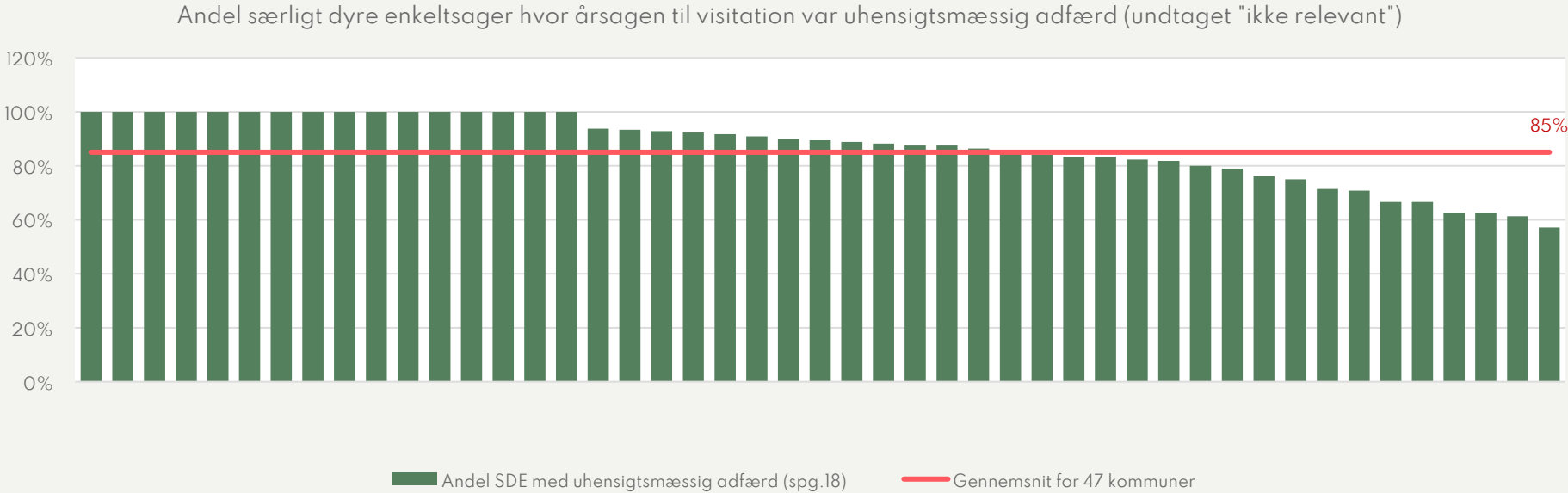
Vi skal være nysgerrige på kompetencer!

Adfærd som udslagsgivende - for spredning mellem kommunerne

Hvis borgeren ikke har en uhensigtsmæssig adfærd – hvorfor er tilbuddet så dyrt?

Hvordan sikrer vi målrettet, at tilbuddene arbejder på at reducerer denne adfærd?

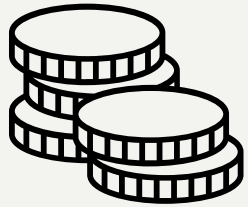

10 hypoteser

- hvorfor bliver tilbuddene til disse borgere så dyre?

10 hypoteser om hvorfor tilbuddene er blevet dyrere

1. Det skyldes de private
2. Der er ingen valgmuligheder ift. tilbud
3. Enkeltmandstilbuddene presser det hele op
4. Ingen vil have dem – de flyttes rundt
5. Ankestyrelsens afgørelser presser udgifterne op
6. Domme gør, at de har brug for dyrere tilbud
7. Andre kommuner handler på vores vegne
8. Det er de pårørende der presser
9. Behandlingspsykiatrien
10. De særlige pladser

slido

Med et ord - hvor er borgerne hos jer blevet dyrere?

① Start presenting to display the poll results on this slide.

Et øjebliksbillede - hvad købes privat, kommunalt eller regionalt?

Vi ved fra andre undersøgelser, at der har været vækst i private tilbud.

Hvis vi ikke ændrer noget i praksis – så vil udviklingen være den samme.

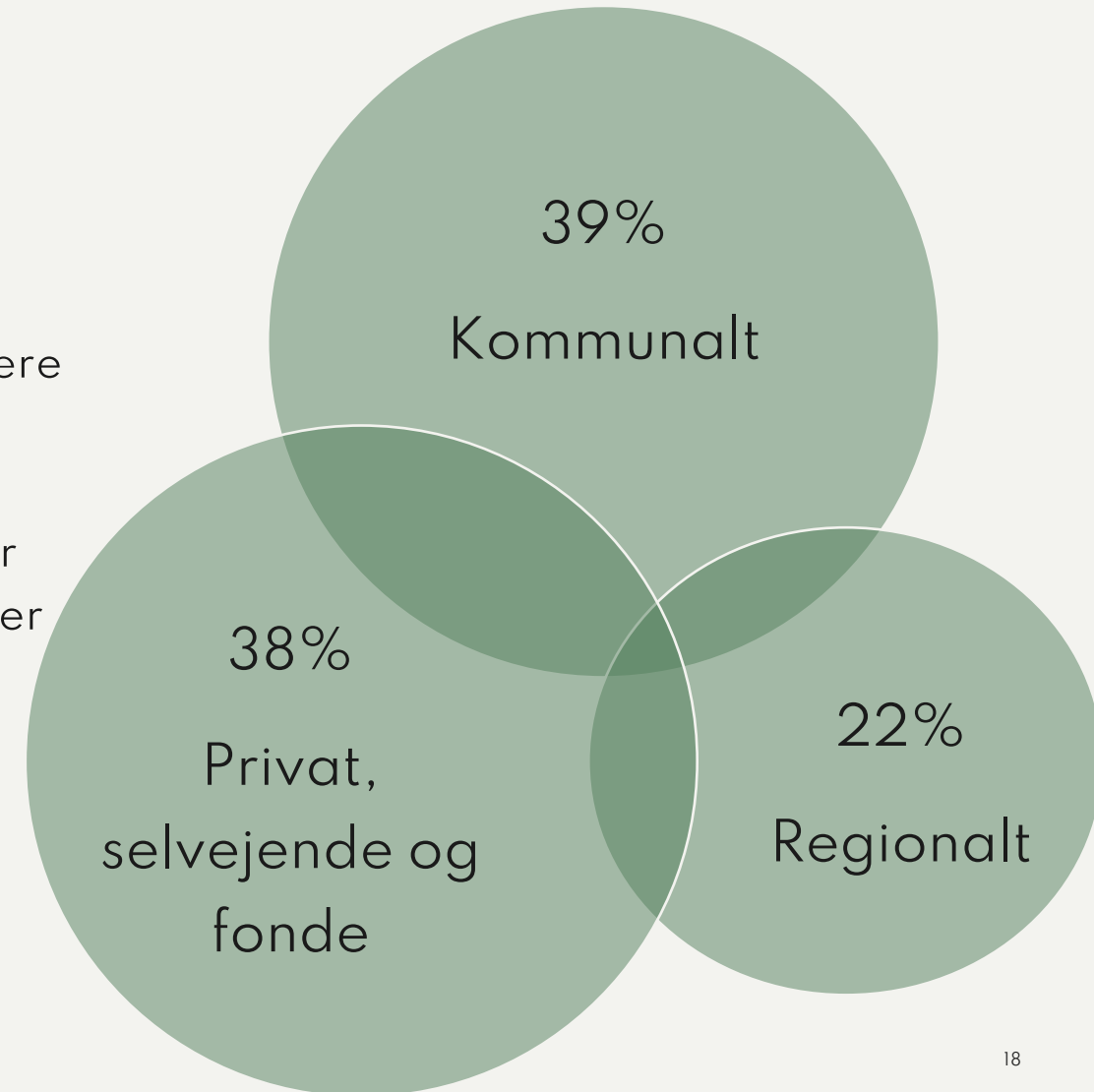
Mest i kommunerne: Tilbud til borgere med hjerneskader

Mindst i kommunerne: Tilbud til borgere med sindslidelser

Karakteristika og handlemulighed
... Hvis man vil?

KOMPONENT™

Valgte tilbud er i over halvdelen af tilfældene eneste mulige løsning

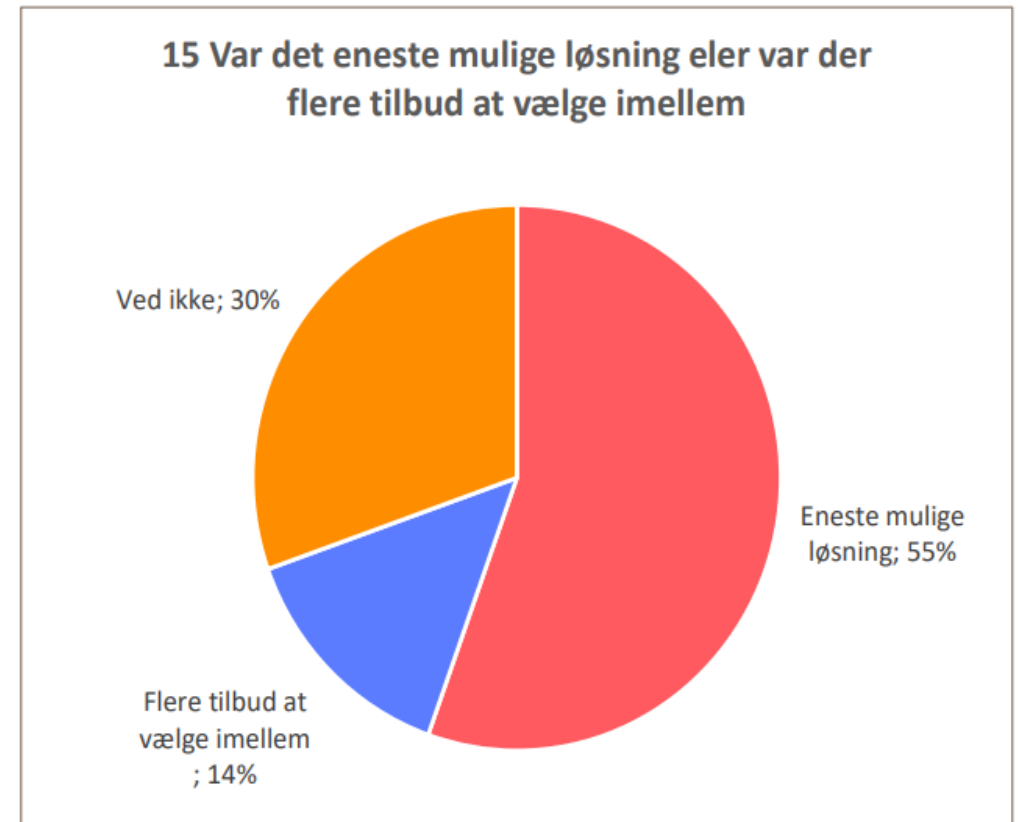
Myndighederne må tage hvad der er.....

Vi har **ikke** kunne identificere noget særligt:

- Målgrupper mv. og eneste løsning.
- Adfærd og eneste løsning
- Hvor tilbuddet købes

Bestemt et tema til det videre arbejde!

Handlemulighed

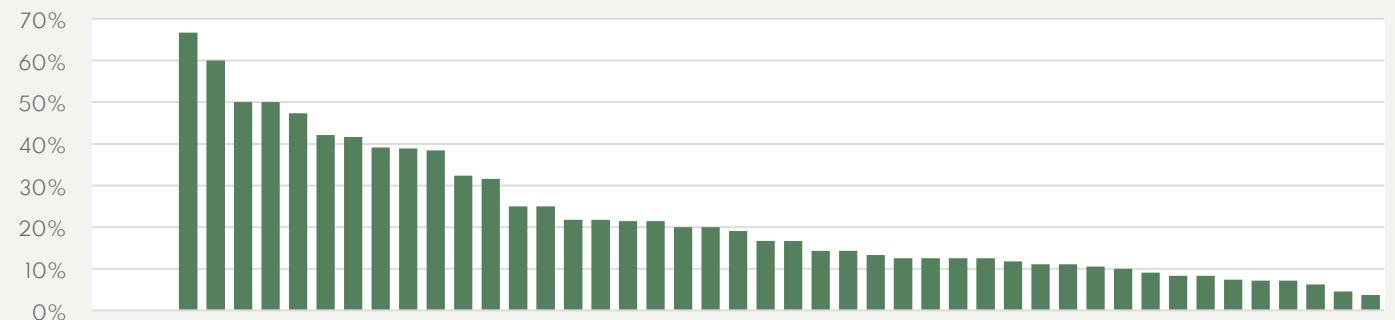

20 % i særligt dyre tilbud har en dom

Karakteristika og
handlemulighed

- Sindslidelse: 39%
  - 2 ud af 3 af disse er domme er til psykiatrisk behandling
- Udviklingshæmmede: 24%
  - Af disse har næste alle en foranstaltningsdom
- Autisme: 13%
- Øvrige 13%

Andel med kriminel adfærd

Det er **ikke** enkeltmandstilbud der presser udgifterne

- 14 ud af 5 tilbud er der 4 pladser eller flere i botilbuddet

Udgiften stiger **ikke**, fordi "ingen" vil have dem!

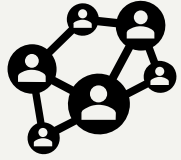
- 57% har de sidste 5 år kun haft et botilbud
- 30% har max haft 2 botilbud de sidste 5 år

Ankestyrelsens afgørelser presser **ikke** udgifterne

- 10% af sagerne har været forbi Ankestyrelsen
- Vurderer i 11 sager at Ankestyrelsens afgørelse har påvirket udgiftsniveauet = 1,6%
- Men det siger ikke noget om præsedenssager og principafgørelser der påvirker!

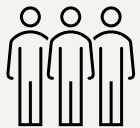
Det er **ikke** vanskelige pårørende

- "Kun" 112% er pårørende involveret og vanskeligt

Kommunerne kan selv handle i sagerne

- I har handleforpligtigelsen i 98% af sagerne

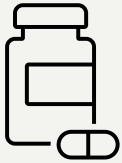

Kommunalpolitikere ... I blander jer ikke

- Har været involveret i 12% af sagerne – en kommune har praksis ift. forelæggelse
- I ca. 1 ud af 4 sager er der samtidig udfordringer i samarbejdet med de pårørende

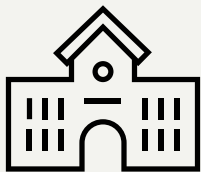
1 ud af 4 er ikke velbehandlet i behandlingspsykiatrien

- 1 ud af 3 er velbehandlet og stor gruppe "ved ikke"
- Ikke velbehandlet er spredt ud på alle målgrupper.

Afdækkes yderligere og
handlemulighed

De er ikke målgruppen til de særlige pladser i psykiatrien

- Har været afprøvet i 1% af sagerne
- Ansøgt og afslag i 1% af sagerne
- OBS: Kun i 11% af sagerne er målgruppen borgere med sindslidelser

Den gode nyhed – der er noget der kan arbejdes med!

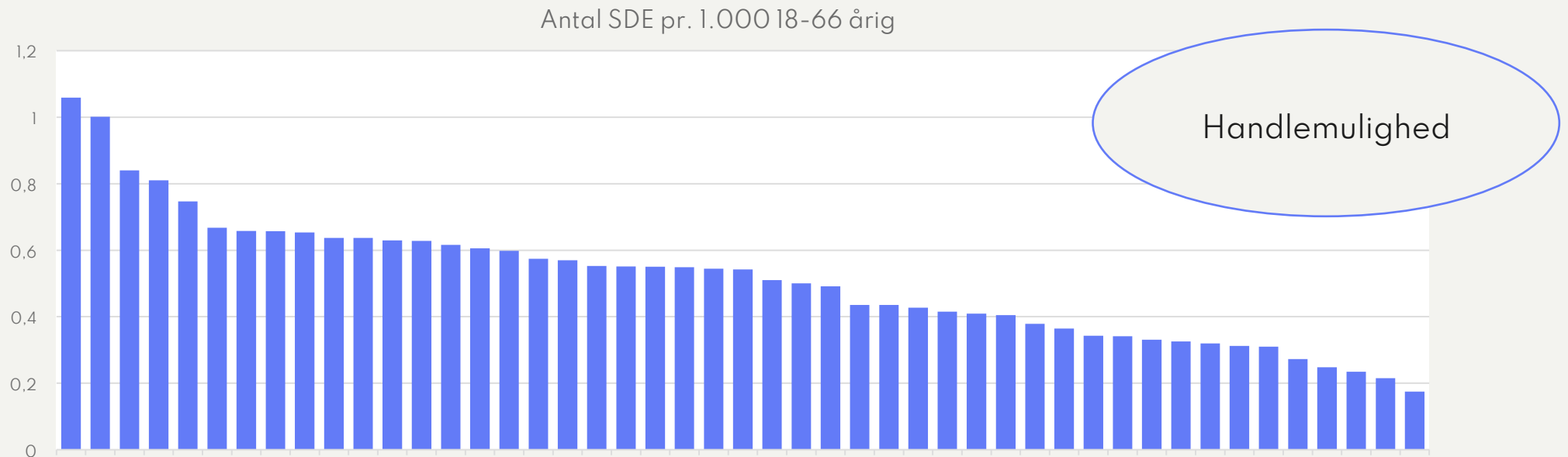

Stor variation i antallet særligt dyre enkeltsager pr. 1.000 18-66 årig

I bør hver for sig være nysgerrige på hvad jeres andel er!

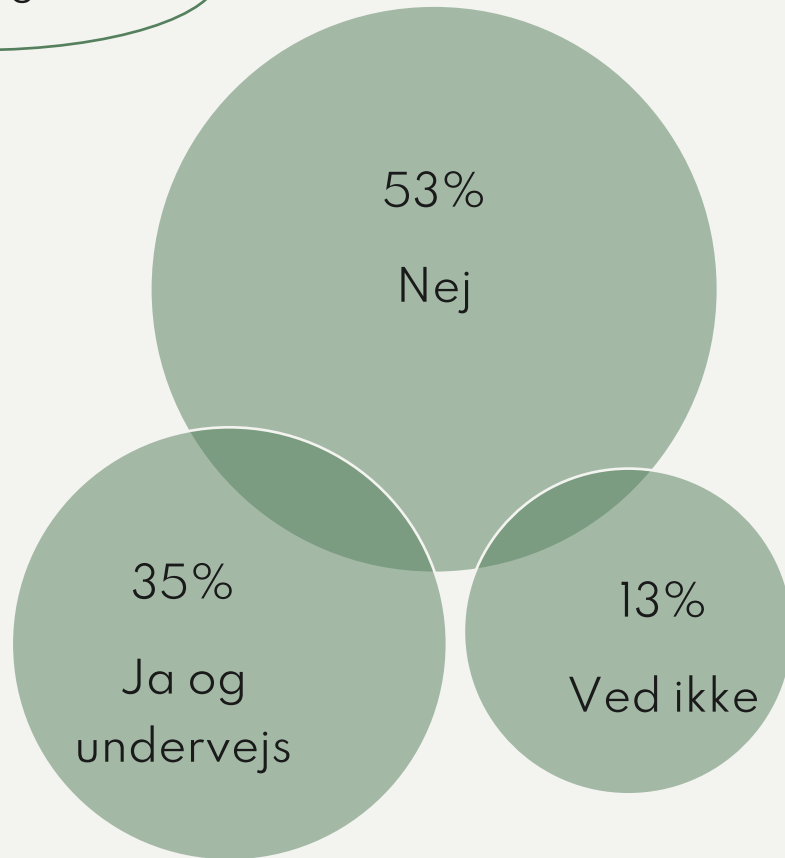
Vi skal fælles finde ud af, hvad der præger den faglige praksis i kommuner med en høj og lav andel.

Også stor variation i brug af VISO

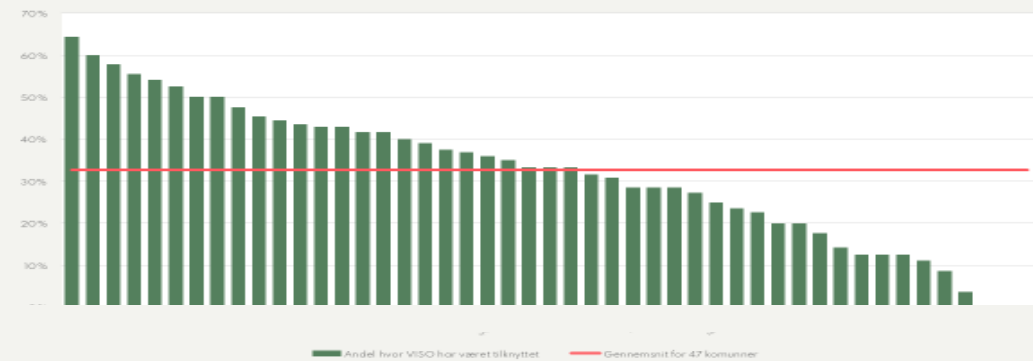
VISO: Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation i regi af Socialstyrelsen – gratis

Nysgerrighed

- Hvad er der ellers af mulighed for ift. råd og vejledning?
- Får vi læring fra VISO indlejret i praksis?
- Politisk aftale om specialplan kommer til at pålægge de højt specialiserede tilbud en råd og vejledningsforpligtigelsen

Andel sager hvor VISO har været tilknyttet fordel på kommuner

KOMPLEMENT

KOMPLEMENT

Muligheder ift. velfærdsteknologiske hjælpemidler

- I 35% er mulighederne afdækket
- I 65% er det ikke sket eller vi ved det ikke

Udviklingshæmning og udfordrende adfærd

Definition

Målgruppe og omfang

Borgerens netværk og tværsektorielt samarbejde

Hjælpemidler til at reducere udfordrende adfærd

Recovery og rehabilitering

Risiko- og beskyttelsesfaktorer

Litteratur

Hjælpemidler til at reducere udfordrende adfærd

Hjælpemidler og andre velfærdsteknologiske løsninger kan medvirke til at reducere udfordrende adfærd hos borgere med udviklingshæmning. Forudsætningen er, at de fagprofessionelle har viden om, hvordan hjælpemidlerne og teknologierne anvendes.

[Max Peder Jensen](#) | Socialstyrelsen

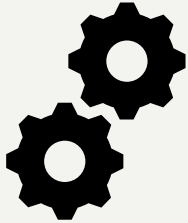
Når man ønsker at reducere udfordrende adfærd, er det centralt at sikre, at borgeren med udviklingshæmning har mulighed for at kommunikere på en måde, der kan erstatte den udfordrende adfærd, herunder at de tilbydes relevante kommunikationshjælpemidler. En forudsætning er, at de fagprofessionelle har viden om relevante kommunikationsmetoder og hjælpemidler, og at de kan anvende dem sammen med borgeren. Desuden viser nogle studier, at korrekt anvendelse af teknologier giver ro og overblik til borgeren.

Alternativ og supplerende kommunikation

En stor del af forskningslitteraturen, der handler om brugen af teknologi til at reducere udfordrende adfærd hos borgere med udviklingshæmning, drejer sig om alternativ og supplerende kommunikation (ASK). ASK er en fællesbetegnelse for mange forskellige måder at kommunikere på, fx kropsbaseret, partnerbaseret og hjælpemiddelbaseret kommunikation. Hjælpemidlerne kan være ikkeelektroniske, som fx kommunikationstavler og fotos, eller elektroniske med eller uden tale (Socialstyrelsen, 2015).

Opsamling ift. væsentlige fund pr. 12. januar - inden vi taler med jeres medarbejdere og ledere!

1. Stor variation i antallet af særligt dyre enkeltsager
2. Mange borgere der har udviklingshæmning og autisme
3. Stor variation i hvilke målgrupper, der er i tilbud til over 2 mio. kr.
4. Mange med uhensigtsmæssig adfærd
5. Manglende fokus på velfærdsteknologiske hjælpemidler

= Taler ind i myndighedernes faglige praksis, tilbudsvifterne og kompetencer + endnu mere samarbejde i rammeaftaleregi.

Behov for yderligere afdækning:

- Hvordan faglig specialiserede råd og vejledning sikres og forankres (specialeplanlægning)
- På vurderingerne af manglende psykiatrisk behandling i de forskellige målgrupper
- På de domme som disse borgere modtager eller ikke modtager - hvad, hvorfor og hvordan?

Vi ved nu noget om karakteristika og der er handlemuligheder

Vi har møde med deltagerkommunerne, besøger Direktørfora i Syd, Midt, Nord og Sjælland samt Socialcheferne i Hovedstaden og deltager i KL's myndighedsledernetværk.

En konference i marts/april:

- Udvikling af fælles tiltag; Partnerskaber, kompetenceudvikling, sags-netværk osv.
- Ide-udvikling og udveksling af lokale muligheder

Her bliver vi meget klogere og får mange flere detaljer til, hvad der skal arbejdes på:

Fra enkeltsagsbehandling til strategisk fremtidssikring

Kommunerne

- Hvordan ser netop jeres data, karakteristika og handlemuligheder ud?
- Udvikling af ny strategi: Styring, myndighed, tilbudsvifte, kompetenceudvikling og kultur
- Opfølgning af om aftalt praksis er faktisk praksis

Kreativitet

KKR / rammeaftale / sundhedsklynger

- Afdækning af potentialer hvor manglende psykiatrisk behandling er noteret
- Udvikling og realisering fælles strategi: Tilbudsvifte, sagsnetværk og kompetencer,
- Fokus på kreativitet og fra tale til handling.

Landsplan

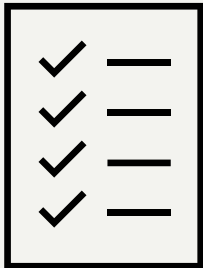
- Rammer for opgaveløsningen på det specialiserede socialområde – fagligt, juridisk og økonomisk, herunder fleksible anvendelse af botilbud og kapacitetsplanlægning.
- Forventningsafstemning med regering og Folketing

Oplægget
jeg ikke fik
holdt på
KØF 2022

Der er INGEN økonomisk kvik-fix på de specialiserede socialområder

Alle udgifter er sammenhængende med afgørelser der er konkrete og individuelle!

Komponent's anbefalinger er:

- * At få styr på jeres styring
- * At få styr på jeres indsatsstrappe – hvad mangler I for ikke at bruge dyre tilbud
- * At få styr på jeres faktiske praksis og kompetencer i myndighed
- * At forebygge systemafhængighed

Link: [Ny valgperiode: Tid til et 360-graders eftersyn af voksenområdet \(kl.dk\)](#)

- Styring og viden (empiri) wer vigtig
- Tilbudsviften og sundhedsklynger. Hvordan kan vi skabe “konkurrence” og valgmuligheder for sagsbehandlerne.
- Er tilsynene med til at drive udgiften?
- At der er få kommuner fra region midt og hovedstaden med i undersøgelsen!
- Fornyet fokus
- At alle de "gode" undskyldninger ikke holder når man ser på tallene
- At få egen kommune analyseret grundigt
- Hvad vi selv kan gøre
- Vi skal have flere pladser at vælge imellem
- God mytedræbning
- Hvilke handlemuligheder er der så?
- At adfærd koster
- Årsag og virkning ift udvikling
- Uddreagerende adflrd
- Manglende kompetencer
- Se på egen praksis
- De ti teser døde

Kontaktinformation og lidt inspiration

Maibritt Kuszon
Chefkonsulent i Komponent, tidligere
social-, arbejdsmarkeds- og sundhedsch...

maku@komponent.dk

Tlf.: 29666280

- Link: [Morsø Kommune har vendt udviklingen på det specialiserede socialområde | Komponent](#)
- Link: [Nyt styringspanel hjælper Gentofte Kommune med at tage hånd om økonomien | Komponent](#)
- “Visitationen mangler det lange lys” Link: [SUF Magasinet 0119 - Flipbook - Page 7 \(paperturn-view.com\)](#)

KOMPONENT

2.2

Beslutningssag: Politisk aftale om klimaalliancen og udpegning til politisk udviklingsgruppe

København 20. marts 2023

Politisk aftale om
Klimaalliancen

i samarbejde med

Klimakrisen er en af de største og mest komplekse udfordringer, vi som samfund står over for, og behovet for klimahandling er akut. Både når det handler om at sikre lokalområder, landskaber, regioner og byer mod konsekvenserne af klimaforandringerne, og når der skal tages fat om problemernes rod, og CO₂-udledningen skal nedbringes.

Kompleksiteten i klimaudfordringerne kalder på flere løsninger og gør det ikke muligt for én aktør alene at sikre den nødvendige omstilling. Derfor er behovet for samarbejde og forankring på tværs af den offentlige sektor og med borgerne, civilsamfundet og det private erhvervsliv større end nogensinde.

KL, regionerne og Realdania har med DK2020-partnerskabet inviteret alle landets kommuner til at følge i fodsporene på de mest klimaambitiøse byer i verden og blive en del af en gruppe af internationale klimafrentløbere. Partnerskabet har været en stor succes, og i alt 95 kommuner har tilsluttet sig arbejdet med klimahandlingsplaner. Partnerskabet ophører med udgangen af 2023, hvor de deltagende kommuner forventes at stå med en godkendt og politisk forankret DK2020-klimahandlingsplan. Kommunernes skal dermed i næste fase omsætte klimaplaner til klimahandlinger.

Klimaalliancen: Et fælles, visionært fundament for klimahandling

Realdania, KL og regionerne deler ambitionen om at fortsætte samarbejdet og går med en femårig partnerskabsaftale under navnet 'Klimaalliancen' sammen om at skabe en fælles ramme for kommunernes klimaomstilling til den højeste internationale standard og for det regionale klimaarbejde, som blandt andet bidrager til at fremme tværgående klimainitiativer.

Analysen af de færdige klimahandlingsplaner viser, at kommunerne ikke blot er ambitiøse, men at de faktisk overopfylder det nationale 70-procentsmål. Derfor er det afgørende at fortsætte samarbejdet samt fortsat at sikre et højt fagligt niveau, hvorfor CONCITO og C40 fortsat vil være vidensparter i Klimaalliancen.

Parterne har gennem DK2020 opbygget kompetencer og kapacitet i de fem geografiske organiseringer. Med Klimaalliancen ser parterne frem til at fortsætte samarbejdet om den stærke decentrale organisering, drevet af KKR og regionsrådene.

Formålet med Klimaalliancen er i fællesskab at koordinere klimaindsatser og udvikle strategiske og tværgående initiativer og klimaudviklingsspor, der tager afsæt i kommunernes DK2020-klimahandlingsplaner og regionernes klimaarbejde, samt de udfordringer kommunerne og regionerne møder i klimaarbejdet. Gennem det kommunale-regionale samarbejde kan udviklingen og implementeringen effektiviseres og koordineres til gavn for både den enkelte kommune, samfundet og klimaet.

Det er parternes hensigt, at Klimaalliancen skal bidrage med viden og erfaringer til og mellem alle kommuner, regioner og andre klimaaktører i Danmark, så Danmark lever op til Parisaftalens mål og samtidig indfrier eller overopfylder de nationale reduktionsmål og tilpasser sig konsekvenserne af klimaforandringerne. Derfor er den brede tilslutning til klimasamarbejdet i Danmark vigtig og til stor inspiration internationalt.

Parterne ønsker, at Klimaalliancen skal danne rammen om et udviklingsrum for kommunernes og regionernes klimaarbejde. Med Klimaalliancen vil parterne konkret igangsætte en række klimaudviklingsspor, etablere et implementeringsrammeverk og understøtte kommunernes revision og realisering af klimahandlingsplanerne.

Med klimaudviklingssporene vil partnerskabet tilføre ressourcer og viden til at løse de konkrete udfordringer, som kommuner og regioner står over for i deres klimaarbejde. Klimaudviklingssporene kan igangsættes på baggrund af behov og udfordringer identificeret i den decentrale struktur, eksempelvis inden for de områder, hvor kommunerne har vanskeligt ved at realisere planerne eller at komme helt i mål. De målrettede klimaudviklingsspor skal bidrage til at løse problemet, og viden og løsninger skal tilgå og være tilgængelig for alle kommuner og regioner.

Partnerskabet vil med Klimaalliancen etablere et værktøj for implementering, der skal levere vidensbaseret beslutningsstøtte og vejledning til kommuner, regioner og partnerskabets aktører. Dette vil bl.a. omfatte implementeringsstøtte i hele geografien, etablering af et fælles monitoreringssystem og en årlig statusrapport, som dokumenterer effekterne af de kommunale og regionale klimaindsatser. Monitoreringssystemet udvikles i partnerskabet og baseres i videst muligt omfang på de systemer og rapporteringer, kommunerne allerede har etableret.

Klimahandlingsplanerne skal ud fra C40's Climate Action Planning Framework evalueres og revideres mindst hvert femte år. Som en del af Klimaalliancen etableres således også en vejledning og procedure for revision af kommunernes klimahandlingsplaner samt udvikling og godkendelse af kriterier for recertificering af klimahandlingsplanerne. Klimaalliancen vil desuden yde vejledning, sparring og støtte til de kommuner, der ønsker at udarbejde en klimahandlingsplan, og som endnu ikke har en.

Partnerskabet bag Klimaalliancen arbejder desuden for at:

- samarbejde med regeringen om kommunernes og regionernes indsats i omstillingen, og at regeringen proaktivt medvirker til at fjerne barriererne for den lokale og regionale klimaomstilling
- sikre fortsat udvikling i adgangen til data, metoder og ny viden,
- opbygge kompetencer og viden om inspirerende og fremtidig handling inden for klimaarbejdet ved at tilbyde sparring, understøttelse og netværk på tværs.
- opsamle viden systematisk og løbende udarbejde analyser og rapporter, der kan understøtte videndeling, skalering og acceleration i klimaarbejdet,
- skabe synergier og samarbejder internationalt, der kan sikre viden og læring både til og fra de danske kommuner/regioner og internationalt,
- afsøge og indgå i dialog med andre mulige partnere, herunder andre fonde, om yderligere finansiering til klimaudviklingsspor, herunder understøtte hjemtagning af EU-midler.

Klimaalliancen træder i kraft den 1. april 2023 og løber frem til den 31. december 2027.

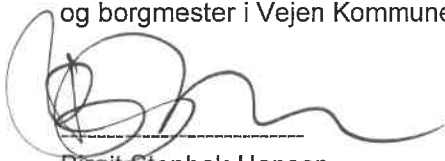
Underskrevet af parterne:

Frank Schmidt-Hansen
Formand for Kommunernes
Klimahandlingsudvalg i KL
og borgmester i Vejen Kommune

Anders Kühnau
Regionsrådsformand
Region Midtjylland

Birgit Stenbak Hansen
Formand for Klima- og Miljøudvalget i KL
og borgmester i Frederikshavn Kommune

Bo Libergren
Regionsrådsformand
Region Syddanmark

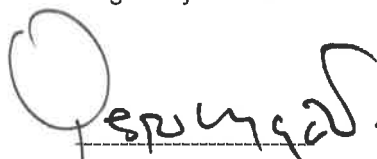
Mads Duedahl
Regionsrådsformand
Region Nordjylland

Heino Knudsen
Regionsrådsformand
Region Sjælland

Lars Gaardhøj
Regionsrådsformand
Region Hovedstaden

Jesper Nygård
CEO
Realdania

2.2

Beslutningssag: Politisk aftale om klimaalliancen og udpegning til politisk udviklingsgruppe

Partnerskabsaftale om

Klimaalliancen

i samarbejde med

Indholdsfortegnelse

1.	Partnerskabet	3
2.	Indledning	3
3.	Partnerskabets overordnede formål.....	5
4.	Parternes forudsætninger for aftalen.....	5
5.	Parternes forpligtelser	5
6.	Projektaktiviteter i Klimaalliancen	6
7.	Aftalens varighed.....	8
8.	Partnerskabets organisering.....	8
9.	Kommunikation om partnerskabet	12
10.	Evaluering og effektmåling.....	12
11.	Økonomiske forhold.....	12
12.	Bilag	13

1. Partnerskabet

Der er hermed indgået et partnerskab mellem følgende parter:

1.1	Kommunernes Landsforening (KL) Weidekampsgade 10 2300 København				
1.2	Region Nordjylland (RN) Regionshuset Niels Bohrs Vej 30 9220 Aalborg Øst	Region Midtjylland (RM) Regionshuset Viborg Skottenborg 26 Postboks 21 8800 Viborg	Region Syddanmark (RSD) Regionshuset Damhaven 12 7100 Vejle	Region Sjælland (RS) Alléen 15 4180 Sorø	Region Hovedstaden (RH) Regionsgården Kongens Vænge 2 3400 Hillerød
1.3	Den filantropiske forening Realdania (Realdania) Jarmers Plads 2 1551 København K				

De under punkt 1 nævnte parter betegnes i det følgende som "parterne" og "partnerskabet".

2. Indledning

2.1	<p>Denne aftale danner grundlag for en femårig partnerskabsaftale under navnet 'Klimaalliancen', hvori Realdania, KL og regionerne går sammen om at understøtte kommunernes og regionernes klimaarbejde for at sikre, at der sættes handling bag de høje ambitioner og løfte klimaarbejdet til den højeste internationale standard.</p> <p>I 2019 startede Realdania projektet 'DK2020' i samarbejde med det internationale bynetværk C40s kontor i Danmark og CONCITO - Danmarks Grønne Tænketaenk. Med projektet fik 20 danske kommuner støtte, teknisk hjælp og sparring til at udvikle forpligtende klimahandlingsplaner efter C40s internationale standard for klimaplanlægning Climate Action Planning Framework. Pilotkommunerne videreudviklede samtidig CAPF til dansk kontekst.</p> <p>I 2020 indgik Realdania, KL og regionerne i et partnerskab under navnet 'DK2020 - Klimaplaner for hele Danmark.' Formålet var at invitere alle landets kommuner til at følge i fodsporene på de 20 pilotkommuner og de mest klimaambitiøse byer i verden og blive en del af en gruppe af internationale klimafiontløbere. Partnerskabet har været en stor succes, og i alt 95 kommuner har tilsluttet sig. Partnerskabet ophører med udgangen af 2023, hvor de deltagende kommuner forventes at stå med en godkendt klimahandlingsplan.</p> <p>Realdania, KL og regionerne deler ambitionen om at fortsætte samarbejdet og vil med Klimaalliancen skabe en fælles ramme for at bidrage til klimaomstillingen og til at skabe bæredygtige byer, regioner og lokalsamfund.</p>
-----	---

	<p>Parterne er enige om, at det er afgørende fortsat at sikre et højt fagligt niveau, hvorfor CONCITO og C40 engageres som videnspartnere i Klimaalliancen.</p> <p>De fælles sekretariater i de fem geografiske organiseringer (DGO'er) har igennem DK2020 opbygget kompetencer og kapacitet bemandet af klimafaglige medarbejdere fra KL/KKR, regionen og relevante lokale samarbejdspartnere. Derfor er parterne enige om, at Klimaalliancen fortsat skal hvile på en stærk decentral organisering drevet af KL's fem politiske Kommunekontakttråd (KKR) og regionsrådene.</p>
<p>2.2</p>	<p>Parterne er enige om at have et tæt samarbejde omkring Klimaalliancen, så indsatsen med at implementere den enkelte kommunes klimahandlingsplan og igangsættelsen af fælles initiativer i den regionale geografi får de bedst mulige vilkår.</p> <p>Realdania ser et forandret klima som en trussel mod livskvaliteten i Danmark. For Realdania er den filantropiske opgave at sikre at partnerskabet danner ramme om kommunernes og regionernes klimaomstilling og medvirker til at skabe mere bæredygtige byer, regioner og lokalsamfund. Realdania ønsker, i fællesskab med partnerne, at understøtte kommunernes og regionernes klimaarbejde frem mod 2030 for at sikre, at der sættes handling bag kommunernes DK2020 klimahandlingsplaner, og at planerne revideres løbende, så det høje ambitionsniveau fastholdes. Kommunernes klimaarbejde skal funderes på den bedst tilgængelige faglige viden og indsigt i de løsninger, der skal til for at sikre klimaneutrale og klimarobuste samfund og partnerskabet skal derfor fortsat trække på international best practice.</p> <p>Realdanias rolle i Klimaalliancen er derfor også at bidrage til CONCITOs og C40s fortsatte rolle som uafhængige videnspartnere. CONCITO og C40 skal sikre, at den til enhver tid bedst mulige viden stilles til rådighed for kommunernes og regionernes beslutningstagere og klimamedarbejdere, at der etableres et uafhængigt monitoreringssystem for kommunernes fremdrift, og at der løbende følges op på sammes efterlevelse af klimahandlingsplanerne.</p> <p>For KL er partnerskabet med til at understøtte kommunernes implementering af klimahandlingsplanerne, ligesom partnerskabet er med til at fremhæve kommunernes lokale klimalederskab – både som virksomhed, arbejdsgiver, myndighed, ejer af forsyningsvirksomheder og facilitator af partnerskaber med borgere og erhvervsliv.</p> <p>En lang række af de beslutninger, der er nødvendige for at opnå de nationale klimamål, herunder myndighedsopgaver forbundet med arbejdet for CO_{2e}-reduktion og klimatilpasning, ligger lokalt, og kommunerne er derfor afgørende aktører i den grønne omstilling. For KL er partnerskabet dermed med til at løfte og yderligere demonstrere den fælleskommunale indsats, hvor kommunerne gennem mange år har taget ansvar for reduktion af CO_{2e}-udledning i kommunens geografi, mens de også har tilpasset sig konsekvenserne af klimaforandringerne.</p> <p>For regionerne er partnerskabet med til at understøtte den regionale klimaindsats og implementering af tværgående klimainitiativer. Projektet understøtter målene i de Regionale Udviklingsstrategier og i de regionale klima- og bæredygtighedsstrategier og bygger videre på et allerede mangeårigt samarbejde mellem kommuner og region om lokale og regionale klimainitiativer. Desuden understøtter partnerskabet det kommunale og regionale samarbejde om data og analyse, som er helt centralt for at komme i mål med den grønne omstilling.</p> <p>For regionerne er partnerskabet en vigtig katalysator for igangsættelse af fælles fyrtårnsprojekter, som bidrager til udvikling af nye løsninger og inspirerer til skalering på</p>

	tværs af landet. Dette sker både gennem fælles innovations- og udviklingsspor og gennem vidensdeling og erfaringsudveksling. Regionerne bidrager med stor erfaring med at hjemtage finansiering – nationalt og internationalt – og derigennem få den rette volumen på lokale og regionale initiativer.
2.3	Denne partnerskabsaftale er suppleret af aftaler med CONCITO og C40 om at være videnspartnere i partnerskabet.

3. Partnerskabets overordnede formål

3.1	<p>Kompleksiteten i klimaudfordringerne samt de mange mulige løsninger gør, at det ikke er muligt for enkeltaktører at sikre omstillingen til bæredygtige byer, lokalområder og regioner alene. Der er behov for samarbejde og forankring på tværs af det offentlige og med civilsamfund og det private erhvervsliv, hvis klimaudfordringen skal løses.</p> <p>KL, regionerne og Realdania ønsker derfor at fortsætte samarbejdet for at danne ramme omkring kommunernes klimahandlingsplaner og klimasamarbejdet i geografien. Partnerne vil arbejde for, at der sættes handling bag kommunernes klimahandlingsplaner, og at planerne revideres løbende, så det høje ambitionsniveau, fokus og tempo i omstillingen fastholdes.</p> <p>Formålet med partnerskabet er i fællesskab at koordinere indsatser og udvikle strategiske og tværgående initiativer og klimaudviklingsspor, der tager afsæt i kommunernes klimahandlingsplaner og regionernes klimaarbejde samt de udfordringer kommunerne og regionerne møder i klimaarbejdet. Gennem det kommunale-regionale samarbejde kan implementeringen effektiviseres og koordineres til gavn for både klimaet, den enkelte kommune og samfundet.</p> <p>Det er parternes hensigt, at Klimaalliancen skal bidrage med viden og erfaringer til og mellem alle kommuner, regioner og andre klimaaktører i Danmark, sådan at Danmark lever op til Parisaftalens mål og samtidig indfrier eller overopfylder de nationale reduktionsmål samt får tilpasset sig konsekvenserne af klimaforandringerne. Derfor er den brede tilslutning til klimasamarbejdet i Danmark vigtig og til stor inspiration internationalt.</p> <p>Parterne ønsker at samarbejde med regeringen om kommunernes og regionernes indsats i omstillingen og at regeringen proaktivt medvirker til at fjerne barriererne for den lokale og regionale klimaomstilling.</p>
-----	--

4. Parternes forudsætninger for aftalen

4.1	<p>Aftalen er betinget af, at følgende forudsætninger er opfyldt:</p> <ul style="list-style-type: none"> – at partnerskabet gennemføres i sin helhed og i overensstemmelse med vision og intentioner som beskrevet i nærværende aftale jfr. punkt 7. – at gældende lovgivning og god praksis følges. <p>Hvis aftalens forudsætninger ikke opfyldes, kan aftalen opsiges, jf. Bilag 1 Aftaleforhold.</p>
-----	---

5. Parternes forpligtelser

5.1	Parterne forpligter sig til at etablere en professionel og forsvarlig organisering og bemanning af partnerskabet. Den nærmere organisering er beskrevet under punkt 8.
-----	--

5.2	<p>KL og de fem KKR, på vegne af kommunerne, bidrager til partnerskabet med 30 mio. kr. i den femårige periode. De fem regioner bidrager med samlet 30 mio. kr. i den femårige periode, her vil 5 mio. kr. være likvide midler til klimaudviklingsspor. Realdania bidrager med op til 22,1 mio., hvor 17,1 mio. kr. er øremærket til engagering af CON-CITO/C40 over en femårig periode, og 5 mio. kr. er likvide midler til klimaudviklingsspor over en toårig periode.</p> <p>Anvendelse af likvide midler forudsætter særskilt godkendelse af de respektive bidragende parter.</p> <p>Partnerskabet bidrager således med i alt 82,1 mio. kr. over fem år. Parternes finansiering kan være såvel kontant som arbejdstimer.</p>
5.3	<p>Partnerskabet forpligter sig gensidigt til at sikre, at ressourcerne udelukkende anvendes til de formål, der er aftalt under punkt 3 og 6.</p>
5.4	<p>Parterne har ansvaret for (jf. pkt. 8):</p> <ul style="list-style-type: none"> - at medvirke til et produktivt samarbejde i partnerskabet i hele projektperioden. - partnerskabets overordnede ledelse, herunder sikre tidsplan, ressourceallokering og budget. - adressering af eventuelle barrierer og forhindringer for partnerskabets fremdrift og målsætning, herunder også dialog med andre interessenter til partnerskabet. - sikre fokus på vidensdeling og erfaringsudveksling om kommunernes klimaarbejde. - bringe egne topmøder, konferencer, netværk mv. i spil i forhold til formidling af viden og erfaringer fra partnerskabet.
5.5	<p>Parterne forpligter sig til at informere hinanden uden unødigt forsinkelse om væsentlige forhold, som har betydning for samarbejdet og dets resultater.</p>
5.6	<p>Parterne forpligter sig til at følge gældende lovgivning og praksis på relevante områder samt til at følge god praksis.</p>

6. Projektaktiviteter i Klimaalliancen

6.1	<p>Parterne ønsker, at Klimaalliancen skal danne rammen om et udviklingsrum for kommunernes og regionernes klimaarbejde. Baseret på projektets overordnede formål vil parterne med Klimaalliancen konkret igangsætte en række klimaudviklingsspor, etablere et implementeringsrammeverk og understøtte kommunernes revision af klimahandlingsplanerne.</p> <p>Som led heri ønsker partnerskabet, at der i Klimaalliancen arbejdes med en række <u>klimaudviklingsspor</u>. Disse forstås som tværgående udviklings- eller demonstrationsprojekter, hvor en gruppe projektdeltagere går sammen om at udforske og udvikle ambitiøse løsninger på konkrete udfordringer. Disse kan udvikle sig til egentlige fyrtårnsprojekter for klimaindsatsen i Danmark og internationalt. Klimaudviklingssporene kan fx fokusere på udfordringer i klimaarbejdet såsom restudledning inden for transport og landbrug eller forudsætninger for gennemførelse af klimaomstillingen såsom metodeudvikling i arbejdet med forbrugsbaserede udledninger mv.</p> <p>Partnerskabet vil etablere en fælles proces for udvikling, kvalificering og godkendelse af klimaudviklingsspor, der bl.a. fastlægger en række principper for arbejdet, herunder, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - klimaudviklingssporene er fokuseret på en relevant problemstilling for klimaomstillingen og sætter klare ambitioner for sporets bidrag til at løse problemet.
-----	--

- klimaudviklingssporet indeholder et tydeligt udviklings-, test- eller demonstrationselement. Der er således ikke tale om implementering eller realisering af kendte og i forvejen afprøvede løsninger eller teknologi.
- viden fra projekterne skal tilgå og være tilgængeligt for alle kommuner og regioner via sekretariatet og videnspartneren. Der er et princip om åbenhed, hvor vidensdeling indtænkes direkte i det enkelte spor.
- der altid skal være flere kommuner/regioner (fx minimum 3-5 kommuner/region), der arbejder sammen om projekterne.
- gennemførelse af arbejdet i sporet er vidensunderstøttet og evalueres.

Med klimaudviklingssporene vil partnerskabet tilføre ressourcer og viden til at løse de konkrete udfordringer, som kommuner og regioner står over for i deres klimaarbejde. Partnerskabet vil derfor samle udfordringer på tværs af landet og række ud til kommuner og regioner på tværs af de geografiske organiseringer til at deltage i klimaudviklingsspor, når det er relevant. Derigennem understøtter klimaudviklingssporene realisering af kommunernes klimahandlingsplaner og etablering af nye styrkepositioner i den danske klimaomstilling. Klimaudviklingssporene skal styrke klimaarbejdet blandt projektdeltagerne, sikre vidensdeling for resten af kommunerne og regionerne samt understøtte at frontløberkommuner og -regioner går foran i udviklingen af løsninger. Klimaudviklingssporene skal samtidig bidrage mod både Danmarks klimamål og Parisaftalen.

Partnerskabet vil etablere et implementeringsrammевærk, der skal understøtte implementering af kommunernes klimahandlingsplaner, optimere klimaindsatsen på tværs af kommuner og regioner samt dokumentere effekterne af de kommunale og regionale klimaindsatser. Implementeringsrammевærket skal levere vidensbaseret beslutningsstøtte og vejledning til kommuner, regioner og partnerskabets aktører som en integreret del af den planlægningscyklus, der er indbygget i de kommunale klimahandlingsplaner. Dette vil bl.a. omfatte implementeringsstøtte fra de geografiske organiseringer, etablering af et monitoreringssystem og en årlig statusrapport, der følger op på gennemførte indsatser og fremdrift i omstillingen.

Monitoreringssystemet skal udvikles i partnerskabet og baseres i videst muligt omfang på de systemer og rapporteringer, som kommunerne allerede har etableret. Systemet har til formål på at levere relevant beslutningsstøtte til kommuner og regioner og sikre at implementeringsstøtte og klimaudviklingsspor målrettes de udfordringer og muligheder, der er i klimaomstillingen.

De vedtagne klimahandlingsplaner skal ud fra C40s Climate Action Planning Framework evalueres og revideres mindst hvert femte år. Som en del af Klimaalliancen etableres der derfor også en vejledning og procedure for revision af kommunernes klimahandlingsplaner samt udvikling og godkendelse af kriterier for recertificering af kommunernes planer. Det indgår desuden i Klimaalliancen at yde vejledning, sparring og støtte til de kommuner, der ønsker at udarbejde en Pariskompatibel klimahandlingsplan, og som endnu ikke har en.

Partnerskabet vil desuden tilstræbe at:

- sikre fortsat udvikling i kommunernes og regionernes klimaarbejde ved at fokusere på data, metoder og ny viden, herunder højne adgangen til og kvaliteten i data og analyser.
- opbygge kompetencer og viden om inspirerende og fremtidig handling inden for klimaarbejdet ved at tilbyde sparring, understøttelse og netværk på tværs.
- opsamle viden systematisk og løbende udarbejde analyser og rapporter, der kan understøtte videndeling, skalering og acceleration i klimaarbejdet.
- skabe synergier og samarbejder internationalt, der kan sikre viden og læring mellem de danske kommuner/regioner og internationalt.

	<ul style="list-style-type: none"> - i fællesskab samarbejde med regeringen om kommunernes og regionernes indsats i omstillingen og at regeringen proaktivt medvirker til at fjerne barriererne for den lokale og regionale klimaomstilling. - i fællesskab afsøge og indgå i dialog med andre mulige partnere, herunder andre fonde, om yderligere finansiering til klimaudviklingsspor, hvor relevant. - understøtte hjemtagning af EU-midler til eksekvering af fælles tværgående initiativer og klimaudviklingsspor, hvor relevant.
--	--

7. Aftalens varighed

7.1	Parterne er enige om, at samarbejdet i udgangspunkt gælder fem år fra 01.04.2023 - 31.12.2027.
7.2	Aftalen kan afsluttes før den planlagte afslutningsdato, jf. Bilag 1 Aftaleforhold.
7.3	Partnerne skal i fællesskab forholde sig til og godkende eventuelle forsinkelser i partnerskabet. Dette finder sted i partnerskabets administrative projektstyregruppe, jf. nedenfor i pkt. 8.4. I tilfælde af ekstraordinære hændelser kan eventuelle udfordringer løftes op til behandling i Forretningsudvalget.

8. Partnerskabets organisering

8.1	<p>Organiseringen af Klimaalliancen tager udgangspunkt i den stærke decentrale forankring, som parterne i fællesskab har opbygget gennem DK2020. Dermed fortsættes de fælles sekretariater i de fem DGO'er, der har givet sparring til kommunerne i udarbejdelsen af klimahandlingsplanerne. Ligeledes fortsættes den nuværende dialog og organisering af samarbejdet mellem KKR og region med politiske styregrupper i hver DGO.</p> <p>Partnerskabet er organiseret med fem DGO'er, en politisk udviklingsgruppe, en administrativ projektstyregruppe, et forretningsudvalg, en sekretariatsfunktion og en videnspartnerfunktion, jf. bilag 2 Organisationsdiagram.</p> <p>Den operative organisering i de enkelte geografier beslutes i samarbejde mellem KKR og regionen i den pågældende geografi, herunder også eventuelt valg af eksterne samarbejdspartnere.</p> <p>Nedenfor redegøres for organisering og ansvarsfordeling.</p>
8.2	<p>Forretningsudvalget tegner partnerskabet i sin helhed og består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 repræsentant udpeget af Realdania - 1 observatør udpeget af Realdania - 2 politiske repræsentanter udpeget af KL - 2 politiske repræsentanter udpeget af Danske Regioner - CONCITO's adm. direktør (observatør) - C40's direktør i Danmark (observatør) <p>Forretningsudvalget mødes 2 gange årligt og kan indkaldes ekstraordinært ved behov. Forretningsudvalget deltager i videst muligt omfang i større arrangementer undervejs i Klimaalliancen.</p> <p>Forretningsudvalgets opgave er bl.a. at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sikre den overordnede politiske, økonomiske og strategiske ramme for Klimaalliancen

	<ul style="list-style-type: none"> - godkende projektplan og aktiviteter i Klimaalliancen, herunder prioritering og godkendelse af fælles klimaudviklingsspor ud fra fokusområder fastlagt af den politiske udviklingsgruppe samt monitoreringssystem baseret på oplæg fra videnspartner. - sikre et godt samarbejde i partnerskabet som helhed og en god dialog med den politiske udviklingsgruppe i særdeleshed. - sikre partnerskabets politiske forankring af klimaarbejdet bredt i kommuner/KKR og regioner - være forum for drøftelse af, hvordan Klimaalliancens konkrete resultater kan formidles og skaleres efterfølgende. <p>Alle beslutninger kræver enstemmighed i forretningsudvalget.</p> <p>Formandskabet består af KL (formand) og regionerne (næstformand), og møderne ledes af formanden.</p> <p>Forretningsudvalget understøttes af den administrative projektstyregruppe og sekretariatsbetjenes af KL og Danske Regioner.</p>
<p>8.3</p>	<p>Den politiske udviklingsgruppe består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 politiske repræsentanter udpeget fra kommuner. 1 fra hver deltagende KKR-geografi. - 5 politiske repræsentanter udpeget fra regionerne. 1 fra hver deltagende region. - 2 politiske repræsentanter fra forretningsudvalget udpeget af hhv. KL og Danske Regioner - 1 repræsentant udpeget af Realdania (observatør) - 1 repræsentant udpeget af CONCITO (observatør) - 1 repræsentant udpeget af C40 (observatør) <p>Den politiske udviklingsgruppes rolle er at sikre ambition og tempo i klimaomstillingen, ved bl.a. at:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fastlægge det strategiske fokus for arbejdet med klimaudviklingsspor og implementeringsstøtte, herunder identificere udviklings- og vidensbehov på tværs af partnerskabet. - sikre partnerskabets politiske forankring af klimaarbejdet bredt i KKR og regionerne - sikre videndeling på tværs af kommuner, regioner og DGO'er. <p>Den politiske udviklingsgruppe mødes 2 gange årligt samt efter behov og deltager til større arrangementer undervejs i partnerskabet. Alle beslutninger i den politiske udviklingsgruppe kræver enstemmighed.</p> <p>Møder i den politiske udviklingsgruppe ledes af formanden for forretningsudvalget.</p> <p>Udviklingsgruppen sekretariatsbetjenes af KL og Danske Regioner.</p>
<p>8.4</p>	<p>Den administrative projektstyregruppes medlemmer udpeges på administrativt niveau og består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 repræsentant inkl. suppleant udpeget af KL - 1 repræsentant inkl. suppleant udpeget af regionerne - 1 repræsentant udpeget af Realdania - 1 repræsentant udpeget af CONCITO (observatør) - 1 repræsentant udpeget af C40 (observatør) <p>Den administrative projektstyregruppe mødes 6 gange årligt og deltager til større arrangementer undervejs i partnerskabet. Alle beslutninger i den administrative projektstyregruppe kræver enstemmighed.</p>

	<p>Den administrative projektstyregruppe skal understøtte forretningsudvalget på baggrund af løbende status på partnerskabets:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tidsplan - kommunikation - økonomi- og ressourcestyring ud fra partnerskabets formål og det fastlagte strategiske fokus - input fra de fem DGO'er - input til bruttoliste for klimaudviklingsspor <p>Den administrative projektstyregruppe skal derudover understøtte arbejdet i den politiske udviklingsgruppe gennem kvalificering og forberedelse af mulige klimaudviklingsspor med bidrag fra videnspartneren, herunder vurdering af lokale, regionale og nationale perspektiver.</p> <p>Styregruppen sekretariatsbetjenes af KL og Danske Regioner.</p>
<p>8.5</p>	<p>De geografiske organiseringer (DGO'erne) fortsætter som tværgående klimasamarbejder mellem KKR og region i de fem geografier.</p> <p>De fem KKR og regionerne bidrager som medfinansierende projektpartnere, med henblik på at understøtte implementering af kommunernes klimahandlingsplaner og fælles indsatser i kommunernes og regionens arbejde med grøn omstilling og klima i regi af partnerskabet. Konkret fortsætter organiseringen med de fælles sekretariater i de fem geografiske organiseringer, som igennem DK2020-klimapartnerskabet har opbygget kompetencer og kapacitet bemandet af klimafaglige medarbejdere fra KL/KKR, regionen og relevante lokale operatører. De fælles sekretariater skal som udgangspunkt varetage følgende opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektledelse af den geografiske indsats, herunder bl.a. økonomistyring, mødeplanlægning/afvikling, koordinering med sekretariat og videnspartner samt sekretariatsbetjening af administrativ og politisk styregruppe i geografien og dennes medlemmer af den politiske udviklingsgruppe. - Bindeled mellem lokale og nationale aktører. - Sparringspartner for kommunerne i geografien i forbindelse med implementering, monitorering og revision af klimahandlingsplanerne, herunder sparring om klimafaglige spørgsmål, understøtte data- og analysearbejde samt arrangere og facilitere faglige arrangementer. - Fastlægge og løbende revidere det klimafaglige fokus for arbejdet i geografien med implementeringsstøtte samt udvikle potentielle klimaudviklingsspor. - Bidrage til opsamling af læring på tværs af aktører i geografien, DGO'er og partnerskabet, herunder bidrage til kortlægning af udfordringer og gode eksempler, årlig monitorering, opsamle data og viden og løbende vidensdeling med aktører i geografien, sekretariat, videnspartner samt på tværs af de fem geografier. - Tovholder for samarbejde om at afsøge supplerende finansiering til klimaudviklingsspor i samarbejde med kommunerne i geografien, herunder afsøge muligheder for EU-finansiering samt regional og kommunal (med)finansiering. <p>KL har ansat to klimarådgivere i KKR-sekretariatet til at understøtte arbejdet med implementering af klimahandlingsplanerne. De skal sammen med DGO'erne bidrage som bindeled mellem de lokale og nationale aktører - samt det faglige og politiske niveau. Klimarådgiverne skal i samarbejde med DGO'er, sekretariat og videnspartner, bl.a. bidrage til at understøtte implementering af kommunernes klimahandlingsplaner, udvikle og kvalificere potentielle klimaudviklingsspor, opsamle data og viden, rådgive i klimafaglige spørgsmål og til at identificere og, i samarbejde med de øvrige aktører, fjerne barrierer for at kommunerne kan nå i mål.</p>

<p>8.6</p>	<p>KL og Danske Regioner står for sekretariatsbetjening og den overordnede projektledelse i partnerskabet. Opgaverne består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overordnet projektledelse af Klimaalliancen herunder sekretariatsbetjening af forretningsudvalget og den politiske udviklingsgruppe samt den administrative projektstyrgruppe, ressourcestyring, mødeplanlægning/afvikling, effektmåling, risikohåndtering samt bestilling og sikring af leverancer. - Udarbejdelse af årlig projektplan med input fra videnspartnerne. - Koordinator og bindeled mellem DGO'erne, CONCITO, C40 og Realdania. - Inddragelse af Kommunernes Klimahandlingsudvalg i KL og regionernes Klima- og Miljøudvalg i Danske Regioner. - Arrangere og facilitere arrangementer for alle deltagende kommuner og regioner i samarbejde med DGO'erne (f.eks. workshops og konferencer) - Sekretariatet skal være operatør på kommunikationstiltag- og produkter i forbindelse med formidlingen af partnerskabet. - Koordinering med og brobygger til faglige fora. - Tovholder for vidensopsamling og vidensdeling i samarbejde med videnspartner, de fem DGO'er og de to klimarådgivere i KKR-sekretariatet, herunder vedligeholde et overblik over igangværende aktiviteter i klimaudviklingssporene. <p>Sekretariatet sikrer, at arbejdet sker i tæt koordination og samarbejde med de fem DGO'er, to klimarådgivere og videnspartneren.</p>
<p>8.7</p>	<p>CONCITO og C40 engageres i partnerskabet som uafhængige videnspartnere, der skal sikre, at den til enhver tid bedst mulige viden stilles til rådighed for kommunernes og regionernes beslutningstagere og klimamedarbejdere samt at der etableres et uafhængigt monitoreringssystem for kommunernes indsats, der understøtter fremdriften. Opgaverne består af:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Levere klimafaglig sparring til arbejdet med udvikling og kvalificering af klimaudviklingsspor samt udarbejde en klimafaglig vurdering til projektets besluttende organer. - Bidrage til udvikling og drift af implementeringsrammeverket. Herunder er videnspartneren bl.a. ansvarlig for den løbende udvikling af monitoreringssystem med input fra partnerskabet og ophæng i den administrative styregruppe samt for at indhente data årligt i samarbejde med DGO'er og sekretariat og endelig for at udarbejde og udgive en årlig statusrapport om kommunernes, regionernes og partnerskabets klimaindsats. - Ansvarlig for udvikling af en procedure og vejledning for evaluering og revision af de kommunale klimahandlingsplaner i samarbejde med relevante parter samt oplæg til et recertificeringssystem. - Bidrage til viden- og erfaringsopsamling (både udvikling og implementering) på tværs af geografierne i samarbejde med sekretariatet, DGO'erne og klimarådgiverne i KKR-sekretariatet. - Med udgangspunkt i de behov, der kan ses i den lokale klimaindsats, hvor videnspartner finder det relevant eller efter forslag fra partnerskabet, kan videnspartnerne i muligt omfang udarbejde faglige notater, analyser og andre vidensprodukter, der kan understøtte omstillingen i kommuner, regioner og DGO'er, opsamle resultater og formidle både gode erfaringer og mulige læringer til relevante aktører nationalt og internationalt. - Levere faglig støtte og sparring til sekretariatet, DGO'erne og partnerskabets deltagere og fx bidrage med oplæg på arrangementer i muligt omfang. - Tilføre relevant ny viden til partnerskabet, understøtte vidensdeling på tværs og sikre international formidling af partnerskabets resultater og erfaringer. <p>For at sikre videnspartnernes integritet er vidensprodukter og vurderinger uafhængige af partnerskabets øvrige godkendelsesprocedurer.</p>

	<p>Indsamlet data og viden stilles til rådighed for partnerskabet og, efter forudgående aftale med den administrative projektstyregruppe, med andre eksterne parter til vidensformål. Videnspartneren og partnerskabet har ret til at anvende viden og data i opfølgende, afledte og andre projekter og analyser.</p> <p>CONCITO og C40 deltager som observatører på møder i forretningsudvalget, den administrative projektstyregruppe og den politiske udviklingsgruppe.</p> <p>Videnspartnerne kan hvor relevant og efter selvstændig aftale indgå som operatør eller deltager i udvalgte klimaudviklingsspor, men vil som en del af videnspartner rollen opsamle viden og erfaringer fra alle klimaudviklingsspor mhp. vidensdeling i og udenfor partnerskabet.</p> <p>Der indgås – efter underskrift af samarbejdsaftalen – individuelle underaftaler mellem Realdania og hhv. CONCITO og C40 inkl. detaljeret beskrivelse af opgaver og forpligtigelser.</p>
--	--

9. Kommunikation om partnerskabet

9.1	<p>Parterne er enige om at arbejde for en løbende koordineret kommunikation i partnerskabet samt til involverede parter, interessenter samt pressen.</p> <p>Deltagende kommuner, Realdania, KL og regionerne har ret til at anvende alle oplysninger om partnerskabet og dets resultater, herunder billedmateriale i sine formidlingsaktiviteter på en ikke-kommerciel basis.</p> <p>Det aftales, at enhver part forpligter sig til at nævne alle andre parter i partnerskabet ifm. omtale og kommunikation om Klimaalliancen og aktiviteter.</p> <p>Til brug for arbejdet i Klimaalliancen, udarbejder sekretariatet en kommunikations- og formidlingsplan inklusiv en talsmandsstruktur, som indeholder de overordnede retningslinjer for partnerskabets formidling, og som skal sikre en optimal og fælles formidling og profilering af parterne. Sekretariatet udarbejder udkast til planen, som efterfølgende godkendes i forretningsudvalget.</p> <p>Forholdene for så vidt angår videnspartnerens kommunikation om projektet reguleres i de respektive kontrakter/bevillingsbreve.</p>
-----	---

10. Evaluering og effektmåling

10.1	<p>Parterne er enige om, at der gennemføres en evaluering af partnerskabet efter 2. år og igen efter projektafslutning. Realdania afsætter økonomi til og forestår evalueringen efter 2. år.</p> <p>Forretningsudvalget beslutter og godkender kommissoriet for den afsluttende evaluering efter indstilling fra den administrative projektstyregruppe.</p> <p>Parterne er enige om, at rammerne for effektmåling aftales nærmere i den administrative projektstyregruppe.</p>
------	--

11. Økonomiske forhold

11.1	<p>Det samlede budget for Klimaalliancen er på 82,1 mio. kr., som det fremgår af budgettet i Bilag 3.</p>
------	---

	Partnerskabet afsøger i fællesskab andre mulige finansieringspartnere på udviklingsspor, herunder andre fonde.
11.2	I beløbet er der taget højde for pristalsregulering for projektperioden. Støtten vil ikke kunne overstige de faktisk afholdte omkostninger.
11.3	Partnerskabet forpligter sig til at overholde gældende lovgivning, udøve sund økonomisk forvaltning af partnerskabets midler. Projektledelsen skal sikre, at afholdte udgifter modsvarer den vare/ydelse, der er rimelig i forholdet mellem pris, kvalitet og ydelse. Indkøb skal ske i henhold til det almindelige prisniveau på markedet, som det gør på det frie marked og under normale konkurrenceforhold. Lønninger, der indgår i partnerskabet, skal være på et niveau der svarer til almindelig, rimelig og realistisk løn for den udførte arbejdsopgave.

12. Bilag

12.1	Bilag 1: Aftaleforhold
12.2	Bilag 2: Organisationsdiagram
12.3	Bilag 3: Budget
12.4	Bilag 4: Politisk aftale om "Klimaalliancen"

Aftalen træder i kraft den 1. april 2023 med underskrift af parterne, og forefindes i syv eksemplarer – ét til KL, ét til hver region og ét til Realdania – tiltrædes hermed

Godkendt af parterne:

<p>-----</p> <p>Stine Johansen Direktør KL</p>
<p>-----</p> <p>Jørgen Bjelskou Udviklingsdirektør Region Syddanmark</p>
<p>-----</p> <p>Kim Kofod Hansen Udviklingsdirektør Region Midtjylland</p>
<p>-----</p> <p>Carsten Krabbe Udviklingsdirektør Region Sjælland</p>

Henning Christensen
Udviklingsdirektør
Region Nordjylland

David Meinke
Udviklingsdirektør
Region Hovedstaden

Nina Kovsted Helk
Filantropidirektør
Realdania

2.3

**Beslutningssag: Forslag til regional aftale for Sjællands
Klimaalliance**

Forslag

Sjællands Klimaalliance – samarbejdsaftale

Nærværende aftale etablerer samarbejdet mellem KKR Sjælland og Region Sjælland om implementeringen af kommunernes DK2020-klimplaner og organisering af DGO'en.

Indledning

I løbet af 2023 vil alle kommuner i region Sjælland have en politisk vedtaget DK2020-klimahandlingsplan, som vil danne rammen for kommunernes fortsatte klimaarbejde. Kommunerne i KKR Sjælland ønsker at fortsætte samarbejdet på klimaområdet via en regional organisering, der understøtter implementeringen af kommunernes DK2020-planer og klimaarbejde.

Fokus vil være på at understøtte en omkostningseffektiv implementering på et højt, fagligt niveau, som tager afsæt i kommunernes lokale såvel som tværkommunale behov. I tillæg kan den regionale organisering bidrage til at identificere reguleringsmæssige og tekniske barrierer for den grønne omstilling og viderebringe disse til beslutningstagere.

Organiseringen af en fortsat klimainsats i Region Sjælland fra 2023 er udarbejdet i forlængelse af og som regional tilføjelse til den nationale aftale om Klimaalliancen af 20. marts 2023 mellem KL, Realdania og de fem regioner. Det foreslås derfor, at navnet reflekterer dette og bliver Sjællands Klimaalliance. Projektmodellen lægger op til at kunne rumme både understøttelsen af implementeringsfasen af kommunernes DK2020-klimahandlingsplaner og sikre sammenhængen til igangværende samarbejdsprojekter på klimaområdet (f.eks. Grøn Omstilling Sjælland).

Modellen træder i kraft pr. 1. juli 2023 i forbindelse med udløbet af den eksisterende aftale om DK2020 i Region Sjælland og løber frem til 31. december 2027 med en midtvejsevaluering i efteråret 2025.

Opgaver

Den regionale indsats tilrettelægges i overensstemmelse med den nationale Klimaalliances indhold, så fokus er på at sikre den fortsatte facilitering og koordinering af de kommunale klimainsatser med en opgaveløsning, der er tæt på kommunernes behov.

Kommunerne understøttes med håndtering af konkrete opgaver i klimaarbejdet særligt implementering af DK2020-klimahandlingsplanerne. Det kan ske tværfagligt, på tværs af projekter og på tværs af geografi. Indsatsen vil overordnet indeholde fem komponenter:

- Fokus på effektiv implementering af konkrete projekter
- Fokus på tværkommunale udfordringer og løsninger
- Fundraising til implementering
- En tværgående struktur, der sikrer anvendelsesorienteret videndeling herunder på barrierer for implementering.

- Koordinering med de øvrige regionale organiseringer under Klimaalliancen, herunder særligt fokus på synergier til klimaarbejdet i Region Hovedstaden.

Derudover vil Sjællands Klimaalliance varetage udestående opgaver fra Sjællands Klimaforum vedr. færdiggørelsen af kommunernes klimaplaner.

Implementeringen af kommunernes klimaplaner vil naturligt være projektbåret og indeholde en løbende afdækning af behov for nye implementeringsrettede projekter. I projektperioden vil der således være en løbende tilpasning af opgaverne knyttet til den regionale organisering. Denne tilpasning vil også være relevant, hvis den nationale Klimaalliances fokusområder udvikler sig i projektperioden, og der opstår nye prioriteringer hos kommunerne. Det kan betyde en justering af de ovennævnte komponenter.

Organisering

Organiseringen af Sjællands Klimaalliance tager afsæt i erfaringerne fra den nuværende geografiske DK2020-organisering, hvor Region Sjælland og KKR Sjælland i fællesskab med Gate 21 understøtter udarbejdelsen af kommunernes klimaplaner efter C40's Climate Action Planning Framework (CAPF).

Det nuværende administrative set-up og organisering videreføres med sekretariatet under Sjællands Klimaalliance (tidligere Sjællands Klimaforum), der varetages af medarbejdere fra Region Sjælland og Gate 21, og den fælles administrative styregruppe.

Og på politisk niveau udgør KKR-formandskabet samt regionsrådsformandsskabet regional politisk partnerskabsgruppe for samarbejdet. Den politiske partnerskabsgruppe skal sikre politisk forankring på tværs.

KKR-sekretariatet agerer sparringspartner for den regionale organisering og sikrer forbindelsen til KKR.

Sjællands Klimaalliance

Sjællands Klimaalliance er sekretariat for samarbejdet om de ovennævnte komponenter og har som primær opgave er at understøtte de deltagende kommuner i implementeringen af kommunernes klimaplaner, så de fremrettet lever op til Parisaftalen. Derudover skal Sjællands Klimaalliance betjene den politiske partnerskabsgruppe og den administrative styregruppe.

Sjællands Klimaalliance har opgaver der vedrører

- Overordnet koordinering mellem kommuner, virksomheder og vidensinstitutioner og på tværs af kommunale og regionale grænser, herunder i forhold til aktørerne i den nationale Klimaalliance efter behov
- Faglig sparring for kommunerne i forbindelse med implementering af klimaplanerne ved at sikre viden om indsatsmuligheder inden for en bred vifte af fagområder fra medarbejdere med forskellige baggrunde.
- Skabe overblik over potentialet for fælles implementeringsprojekter (udvikle tværgående projekter) gennem direkte dialog med fagmedarbejdere i de enkelte kommuner og indsigt i de enkelte kommuners klimaplaner.
- Afholde tekniske og faglige oplæg samt peergruppe-aktiviteter for fagmedarbejdere i kommunerne
- Arrangere fælles konferencer om fx ny teknologi, organiseringsformer og inddragelsesmetoder
- Gennemføre tværgående tekniske analyser, cost-benefit-analyser og indsamle data (hvis der viser sig et behov)

- Bidrage til fundraising og ansøgninger, der kan understøtte kommunernes DK2020-implementeringsindsatser
- Indspil til arbejdet i Klimaalliancen på nationalt niveau fx arbejde med fælles metoder eller udviklingsspor

Finansiering

Region Sjælland bidrager med 1 årsværk (hvert år i 5 år i perioden 2023-2027) samt 2 mio. kr. til aktiviteter (fordelt over de 5 år).

Kommunerne i KKR Sjælland finansierer 1 årsværk (730.000 kr.) leveret af Gate 21 med kompetencer som projektledelse og relevant faglig ekspertise, samt øvrige nødvendige tilhørende administrative opgaver/funktioner stillet til rådighed inden for den almindelige virksomhed, hvor kommunerne og regioner er partnere/medlemmer.

Både KKR - via Gate21 - og Region Sjælland har fremadrettet et fælles ansvar for at sikre, at medarbejderne i projektgruppen har de rette kompetencer til at løfte opgaverne i hele projektets løbetid inden for de givne rammer.

Samarbejdet med Gate 21 etableres med henblik på at bygge videre på erfaringerne fra DK2020-indsatsen og få adgang til kompetencer på tværs af Gate 21's forskellige faglige fokusområder.

2.5

**Orienteringssag: Greater Copenhagen EU Office –
årsberetning for 2022**

**GREATER
COPENHAGEN
EU OFFICE**

Årsberetning 2022

INDHOLD

1. Forord
2. Bestyrelsen 2022
3. Mod en ny strategi
4. Den grønne omstilling i højsædet
5. Sundhedsløsninger til Østdanmark
6. Positionering og kapacitetsopbygning
7. Innovative virksomheder og forskere
8. GCPHEU's 2022 i billeder
9. Kontakt

FORORD FRA BESTYRELSESFORMANDEN

2022 har været et spændende og begivenhedsrigt år. Både i Greater Copenhagen EU Office såvel som i verden omkring os. Ved indgangen til 2022 sagde vi i bestyrelsen velkommen til fem nye ansigter ud af 11 som følge af kommunal- og regionsrådsvalget.

Bestyrelsen gik allerede i starten af året ombord i opgaven med at skabe en ny strategi for Greater Copenhagen EU Office på tværs af ejerkredsens 46 kommuner, to regioner og fire universiteter. Bagtæppet for strategien er de store samfundsudfordringer, som vi står overfor i de kommende år i samspil med den lærdom, som også 2022 og flere år med covid-19 har givet os.

Selv de mest gennemtænkte strategier og planer kan hurtigt blive udfordret af realiteterne. I begyndelsen af 2022 var det splittelse, Brexit og klima, der var på dagsordenen i EU. Ved udgangen af 2022 er det fællesskab, energiomstilling og forsyningssikkerhed, som fylder. Derfor er det vigtigt at kunne navigere i nye muligheder i en verden, der pludselig tager sig anderledes ud.

Vores nye strategi 2023–2030 er et resultat af mange gode drøftelser med EU-kontoret, ejerkreds og bestyrelse. Strategien bygger ovenpå erfaringerne fra den første strategiperiode, hvor der er opnået stærke

resultater. Jeg ser frem til, at vi på tværs af bestyrelsen og ejerkredsen - og med EU-kontoret som løftestang - skal arbejde med at løse de store samfundsudfordringer, hvor de højst prioriterede skal sikre mere sundhed til flere og bæredygtige løsninger på klimakrisen.

Jeg vil gerne takke både EU-kontoret, bestyrelsen samt hele ejerkredsen for det gode samarbejde og engagement under mit formandskab i 2022.

Indgangen til 2023 markerer således både en ny strategiperiode og samtidig, at jeg overdrager hvervet som formand for bestyrelsen i EU-kontoret til Christian Holm Donatzky, som er repræsentant for kommunerne i Region Hovedstaden.

2023 markerer samtidig 50-året for Danmarks indtræden i Det Europæiske Fællesskab. Jeg ser ved udgangen af 2022 fornyet optimisme og styrke i det europæiske samarbejde og et ønske om, at vi kan og vil mere sammen. Med det i bagagen og strategien i hånden ser jeg frem til, at vi skal i gang med at lægge trædestenene frem mod 2030.

Kathrine Monsrud Ekelund
Regionsrådsmedlem, S, Region Sjælland, bestyrelsesformand

MEDLEMMER AF BESTYRELSEN ULTIMO 2022

- Kathrine Monsrud Ekelund, regionsrådsmedlem, Region Sjælland, formand
- Søren Hvidkjær, forskningsdekan, Copenhagen Business School, næstformand
- Christian Holm Donatzky, byrådsmedlem, Helsingør Kommune, KKR Hovedstaden, næstformand
- Morten Marinus, medlem af Dansk Folkeparti, Region Hovedstaden
- Marie Stærke, borgmester, Køge Kommune, KKR Sjælland
- Emil Moselund Østergaard, medlem af Borgerrepræsentationen, Københavns Kommune
- David Dreyer Lassen, prorektor, Københavns Universitet
- Peter Kjær, prorektor, Roskilde Universitet
- Claus Henrik Andersen, kontorchef, Danmarks Tekniske Universitet
- Jeanette Slora Nielsen, Vice President, Product and Services, KDM / Dansk Erhverv
- Niels-Ulrik Amdal, Launch Navigator, Pfizer / Dansk Industri

2022 blev et år med både højt aktivitets- og ambitionsniveau på Greater Copenhagen EU Office.

Vi har i løbet af året modtaget mange besøgsgrupper, gennemført studieophold og afholdt større arrangementer som fx Nordic University Days. Samtidig har vi gjort en indsats for at komme rundt til aktører i vores geografi og kontaktet en lang række private virksomheder for at bidrage til innovation og udvikling med EU-midler.

Samlet set har ejerkredsens efterspørgsel betydet, at vi har opbygget kapacitet, bidraget til EU-hjemtag, positioneret deres interesser i Bruxelles og kommunikeret det hele til flere.

De mange grønne projekter og samarbejde på sundhedsområdet vidner om stor interesse for internationale og innovative løsninger. Og så rundede vi året af med en ny strategi med en klar vision, et fornyet mandat og et holdbart og rummeligt design, som passer til tidens muligheder og risici.

I denne beretning er der både fakta og cases, som vi håber vil inspirere flere til endnu mere engagement og samarbejde.

I perioden 2019-2022 har hjemtaget af EU-midler til projekter rundet en halv milliard kroner, og vi har medvirket til 50 projekter på tværs af ejerkredsen.

Også bestyrelsen kunne igen komme til Bruxelles og dette med stor interesse i at se muligheder i EU-systemet og nysgerrighed på hinandens tilgang til EU-arbejdet. Stor tak til både bestyrelsen, styregruppen og mine dygtige medarbejdere for jeres indsats og tak til alle for samarbejdet.

I årsberetningen kigger vi tilbage på året, der gik, og samtidig ser vi fremad. EU-samarbejdet er i konstant udvikling, og det bliver sat i perspektiv, når man tænker på, hvad der er sket siden Danmark blev medlem af EF for 50 år siden. Danmarks EU-guldbryllup markeres i 2023, og samtidig går forberedelserne til Danmarks næste EU-formandskab i anden halvdel af 2025 i gang.

Vi ser frem til fortsat at være medspiller med internationalt udsyn og blik for værdiskabelse gennem det europæiske samarbejde.

Birgitte Wederking
Direktør, Greater Copenhagen EU Office

2022 OG STRATEGIENS MÅL

Greater Copenhagen EU Office har i 2022 hjulpet østdanske regioner, kommuner og virksomheder med at opnå samlet **170 mio. kr. i EU-støtte**. Det bringer det samlede hjemtag i strategiperioden 2019-2022 op på 538,7 mio. kr.

Greater Copenhagen EU Office har i 2022 faciliteret **16 ansøgninger** på tværs af medlemskredsen. Det samlede antal ansøgninger på tværs bringes dermed op på 50 i strategiperioden.

Greater Copenhagen EU Office har rådgivet og engageret universiteterne og regionerne i interessevaretagelse om Horizon Europe, dets missioner og partnerskaber, EU4Health, Connecting Europe Facility, Digital Europe og europæisk forsknings- og innovationspolitik.

MOD EN NY STRATEGI

Der var stor glæde hos både bestyrelse og medarbejderstab, da vi efter bestyrelsesmødet i november 2022 stod med en vedtaget ny strategi. En strategi, der kommer til at definere kontorets arbejde med at engagere ejerkredsen i EU-muligheder de kommende otte år.

Du kan læse hele strategien [på vores hjemmeside her](#).

Formand Kathrine Monsrud Ekelund, de to næstformænd, Christian Holm Donatzky, Helsingør Kommune og Søren Hvidkær, CBS, og direktør Birgitte Wederking foran Europa-Parlamentet.

Til møde i Europa-Kommissionens Berlaymont-bygning med Stina Soewarta, Margrethe Vestagers kabinetchef.

Møde med EU-ambassadør Søren Jacobsen på den danske EU-repræsentation på Rue d'Arlon i EU-kvarteret.

Bestyrelsen og Birgitte Wederking foran Europa-Kommissionen. Fra venstre: Emil Moselund Østergaard, Christian Holm Donatzky, Morten Marinus, Kathrine Monsrud Ekelund, Søren Hvidkjær, David Dreyer Lassen, Birgitte Wederking, Claus Henrik Andersen, Niels-Ulrik Amdal, Marie Stærke og Jeanette Slora.

DEN GRØNNE OMSTILLING I HØJSÆDET

2022 har været endnu et turbulent år for Europa. Krigen i Ukraine er en menneskelig tragedie i alle henseender, og de stigende gaspriser og inflationen som følge gør livet svært for mange europæere.

Klimakrisen og krigens kedelige konsekvenser øger behovet for at finde nye løsninger, som gør os mindre afhængige af fossile brændstoffer. Og dét kræver samarbejde på tværs af fagområder, regioner og lande.

Greater Copenhagen EU Office er en platform for samarbejde, der ikke lader sig begrænse af landegrænser og forskel i fagligheder - det er tvært imod det, der kan være med til at løse nogle af de svære situationer, vi står i.

På de følgende sider kan du se eksempler på, hvordan det i 2022 har udmøntet sig i konkrete projekter til gavn for miljø, forskning og borgere. Det er en bred vifte af indsatser: fra et stærkt samarbejde i universitetsverdenen om bæredygtige fødevarer systemer til projekter om klimatilpasning, styrkelse af elbilismen, grønne byer og meget mere!

Arkitekt i **Gladsaxe Kommune**, Helen Glindvad, fortæller om kommunens ambitiøse arbejde med cirkulær økonomi og svanemærkede børnehuse på vores EU Green Week-arrangement med de nordiske hovedstæder.

Et netværk af brinttankstationer fra Hamborg til Oslo skal sætte fart i udfasningen af diesellastbiler og gøre Nordeuropa til frontløber i den grønne omstilling af den tunge vejtransport. 90 millioner kroner har **STRING** fået til projektet **GREATER4H**, og GCPHEU har også haft en finger med i spillet løbende.

Simon Hansen og Holger Schou Rasmussen, borgmestre i hhv, **Guldborgsund** og **Lolland Kommune**, regionsrådsformand i **Region Sjælland**, Heino Knudsen, og direktøren i **Femern Belt Development**, Stig Rømer Winther, på besøg i Bruxelles for at høre om EU-funding til bæredygtig megainfrastruktur og udviklingsmuligheder i Femern Bælt-regionen.

Foto: Håkon Bengtson

Projektet **Green Deal i Greater Copenhagen**, som vi var partner i, kulminerede i marts med en afslutningskonference i Volume i Sydhavnen. Projektet har haft til formål at skabe grobund for grønt samarbejde og projekter i geografien, og vi har samarbejdet med **Copenhagen Capacity**, **Greater Copenhagen**, **Energy Cluster Denmark**, klyngen **Clean** samt regioner og organisationer i Sydsverige.

KØBENHAVN - EN AF 100 SMARTE OG KLIMANEUTRALE BYER

Københavns Kommune blev i 2022 udnævnt som en af **de 100 byer**, som via bymissionen vil arbejde for at blive klimaneutrale i 2030 og være frontløbere for grøn omstilling.

Greater Copenhagen EU Office har hjulpet **Københavns Kommune** med at blive en del af missionen. Vi har sikret os, at København har haft den rette viden om indhold og proces og ydet løbende rådgivning om initiativet.

I efteråret havde vi besøg i Bruxelles af chefkonsulent Hans Christian Christiansen, der på årets **European Week of Regions and Cities** fortalte om det kommende arbejde med missionen til inspiration for andre europæiske byer.

EU-PROJEKT BOOSTER ELBILISMEN I HOLBÆK

Elbilismen er i rivende udvikling i Danmark, og flere og flere bytter benzin- eller dieselbilen ud med det elektriske alternativ. Men med flere elbiler på vejene er der naturligvis også brug for flere opladere i byerne.

I Holbæk Kommune skal **EU-projektet REEFLEX** være med til at løse den opgave. Her vil man blandt andet undersøge, hvilken ladestanderkapacitet og hvilke ladestanderlokationer vil være de mest optimale for brugerne af elbiler i Europa.

Holbæk Kommunes rolle bliver at vurdere og udarbejde anbefalinger for, hvordan man succesfuldt kan udbrede og understøtte elbilismen.

I løbet af projektet skal der både involveres borgere og lokalområder og også meget gerne forsyningsselskaber, foreninger og andre relevante aktører på området.

Der er 11 europæiske byer med i projektet, som skal udveksle viden og erfaringer.

”At være med i EU-projekter bidrager til, at vi kan løse nogle vigtige opgaver i kommunen. Samtidig giver det os også et europæisk blik, netværk, erfaringsudveksling og viden, som er meget værdifuldt for os.”

Dorthe Skovrød Christensen, chefkonsulent, Holbæk Kommune

HVORDAN GØR VI LANDBRUGET BÆREDYGTIGT?

Det vil alle otte danske universiteter bidrage til og er derfor i år gået sammen om et nyt integreret og interdisciplinært forskningsinitiativ omkring bæredygtig omstilling af landbrugs- og fødevarer systemet.

START hedder initiativet, der blandt andet vil have fokus på at styrke det tværfaglige samarbejde mellem forskere i Danmark og internationale partnere inden for naturvidenskab, samfundsvidenskab og humaniora.

Greater Copenhagen EU Office har, sammen med vores kolleger på Central Denmark EU Office, været med helt fra starten ved kick-off-arrangement og ved besøg i Bruxelles. Vi fortsætter med at give løbende rådgivning og information om EU-muligheder, der kunne være relevante for START.

”Det er rigtig stærkt, at vi har alle danske universiteter med i initiativet, der bidrager med forskellige discipliner og kompetencer.

Bæredygtig omstilling af landbrugs- og fødevarer sektoren er en fælles udfordring, der er for stor til, at vi kan løse det som enkeltuniversitet eller som ene land.”

Christine Nellemann, styregruppeformand for START i 2022, Institutdirektør, DTU Fødevarer instituttet

Pssst... START står for Centre for Sustainable AgRifood systems

I maj måned satte START-initiativet repræsentanter fra Europa-Kommissionen og danske parlamentarikere stævne i Bruxelles for at præsentere sig og drøfte de fælles europæiske udfordringer med bæredygtig omstilling af landbrugs- og fødevarer sektoren.

BORGERNE ER BÆRENDE I STORT REGIONALT KLIMATILPASNINGSPROJEKT

Klimatilpasning er et af de områder, der ikke er nemme at arbejde med alene. Derfor er vi virkelig glade over, at vores to regioner og Københavns Universitet er med i et stort internationalt projekt om netop det!

Regions4Climate er et 5-årigt Horizon-projekt, der skal skabe klimaresiliente samfund på tværs af Europa. I den danske case skal det blandt andet undersøges, om virtual reality kan give borgerne mere viden om oversvømmelser, der truer lokalområdet. Man vil også undersøge, hvordan man kan øge det, der kaldes social resiliens, da man ved, at det kan være fysisk og psykisk belastende at bo i et oversvømmelsestruet område.

Region Hovedstaden er projektleder for den danske case, der tager udgangspunkt i Køge Bugt. Region Hovedstaden, Region Sjælland og KU modtager henholdsvis 4,5, 3,6 og 5,5 millioner kroner til arbejdet.

Greater Copenhagen EU Office har hjulpet med at finde relevante samarbejdspartnere og projekter, rådgivet undervejs og ydet økonomisk støtte i form af forprojektmidler til Region Hovedstaden og Københavns Universitet.

”Det, at vi er en del af et stort internationalt konsortium, giver os mulighed for at udbrede den viden, vi selv sidder med. Vi kan dele, hvordan vi løser udfordringerne lokalt i Danmark. Samtidig kan vi også lære en masse af de lande, der er langt fremme på fx digitalisering i forhold til klimatilpasning.”

Amalie Laursen, konsulent for klimatilpasning i Center for Regional Udvikling, Region Hovedstaden

CBS OG BORNHOLM VIL REDDE TRUEDE HÅNDVÆRK

Når traditionelle håndværksfag visner og dør, har det en række negative konsekvenser for mennesker, kultur og økonomi.

Derfor vil det CBS-ledede Horizon-projekt HAEPHESTUS bevare og forny de traditionelle håndværk i Europa på en måde, der er både økonomisk og miljømæssigt bæredygtig.

De traditionelle håndværk er nødt til at tilpasse sig for at overleve, og når de gør det, kan de skabe arbejdspladser og økonomisk vækst ude i Europas regioner.

Samtidig skal projektet sætte Europa på verdenskortet som et sted, der med afsæt i kulturarven, udvikler håndværk, som følger med tiden og den teknologiske udvikling.

”

EU-kontoret har sat os i kontakt med **Bornholms Regionskommune**, der er en frontløber inden for cirkulær økonomi og en rigtig værdifuld partner.”

Marta Gasparin, lektor og projektleder, Copenhagen Business School

SUNDHEDSLØSNINGER TIL ØSTDANMARK

Efter et par år med coronavirus som det altoverskyggende sundhedsemne i både Danmark og EU rykkede vi i 2022 endelig ud af covid-undtagelsestilstanden. Sundhedsvæsenet er dog fortsat under pres i både Danmark og Europa, men EU-systemet rummer mange samarbejdsmuligheder, der kan skabe vigtige løsninger.

På Greater Copenhagen EU Office arbejder vi på at sikre, at vores universiteter og regioner kan få indflydelse på EU's forskningspolitik og prioriterer at deltage i ambitiøse EU-projekter på sundhedsområdet, som kan være med til at løse nogle af de udfordringer, vi står over for, eller som kan opstå i fremtiden.

Vi har derfor i 2022 samarbejdet med Region Sjælland, Region Hovedstaden, DTU og Københavns Universitet om kapacitetsopbygning, mobilisering, interessevaretagelse og projektf finansiering på sundhedsområdet.

I årets løb har vi også arbejdet for at skabe parathed, engagement og projekter på life-science området med aktiviteter inden for innovative indkøb af sundhedsløsninger, forskning inden for lægemidler, sundhedsteknologi, sjældne sygdomme, sundhedsdata og meget mere.

Og så har vi bidraget til at mobilisere og rådgive Region Hovedstaden og Region Sjælland i folkesundhedsprogrammet EU4Health og Digital Europe-programmet og løbende rådgivet dem om Interreg- og Horizon Europe-projekter.

Besøg af forskere fra **Sjællands Universitetshospital**, som opbygger viden om Interreg, Horizon Europe og sundhedspolitiske dagsordener. På turen fik gruppen mulighed for at pitche og udveksle konkrete projektidéer.

Greater Copenhagen EU Office har et tæt samarbejde med **Erhvervs- og Sundhedspolitiske Sammenhæng** og **Kalundborg Kommune** om at få **Erhvervsfyrtårnet Biosolutions Zealand** til at skabe udvikling, vækst og arbejdspladser i Region Sjælland. Her til symposium i oktober, hvor også forskere fra KU og DTU deltog.

Vi har i 2022 organiseret et informationsmøde og workshops om EU-programmet Innovative Health Initiative i samarbejde med **DTU, Uddannelses- og Forskningsstyrelsen** og **Danish Life Science Cluster**.

TEKNOLOGI SKAL FORBEDRE LIVSKVALITETEN FOR SØVNAPNØPATIENTER OG DERES PÅRØRENDE

InnoSleep er et dansk-svensk forskningsprojekt, som bygger videre på resultaterne fra et tidligere Interreg-projekt om søvnapnø.

Søvnapnø kan medføre afbrudt søvn, risiko for en lang række alvorlige følgesygdomme, nedsat livskvalitet og trafikulykker.

Projektet har særligt fokus på at fremme lige adgang til behandling. Der skal udvikles en række **teknologiske løsninger**, som forbedrer livskvaliteten for søvnapnøpatienter og deres pårørende. Man forventer, at langt flere bliver udredt, kommer tidligt i behandling og bibeholder motivationen for at fastholde denne.

Sjællands Universitetshospital er koordinator på projektet og har fået forprojektmidler af Greater Copenhagen EU Office i ansøgningsprocessen. Projektet har fået 20 millioner kroner.

REGION HOVEDSTADEN VIL STYRKE SUNDHEDSVÆSENET MED INNOVATIVE INDKØB

De europæiske sundhedsvæsener står over for en række udfordringer; aldrende befolkninger, potentielle pandemier og dyre behandlinger, der kan gøre det svært at få økonomien til at hænge sammen.

Innovative offentlige indkøb handler om at udvikle nye produkter og smarte løsninger i samarbejde med private leverandører. Det skal resultere i bedre service, effektiv udnyttelse af ressourcer og højere grad af bæredygtighed.

Region Hovedstaden er med i EU-projektet **Procure4Health**, der er et tværeuropæisk indkøbsfællesskab for innovative indkøb. I fællesskabet skal 33 partnere fra hele EU lære af hinanden, strømline processer og være med til at sikre, at innovative indkøb bliver en almindelig praksis i Europas sundhedsvæsener.

Greater Copenhagen EU Office har hjulpet Region Hovedstaden med i konsortiet og givet løbende rådgivning.

Det store fællesskab til møde i Malaga.

”Jeg er en kravlegårdstype – jeg har aldrig søgt et EU-projekt før, og der har Greater Copenhagen EU Office formået at bære mig igennem. Det er en tryk proces, som jeg har været glad for.”

Louise Brink Thomsen, specialkonsulent, Region Hovedstadens indkøbsafdeling

EU-STØTTE TIL INDSATS MOD BØRNEKRÆFT

Sjældne sygdomme koster sundhedsvæsenet enorme summer, og behandlingen er ofte uden den ønskede effekt. Med EU-midler i ryggen skal Børne- og ungeafdelingen på Rigshospitalet kigge nærmere på udfordringerne.

Projektet, der går under navnet **Elegant North**, er planlagt til at løbe over tre år. Greater Copenhagen EU Office har hjulpet med rådgivning gennem hele ansøgningsprocessen.

Rigshospitalet er lead partner på projektet og sammen med Danmarks Tekniske Universitet samt partnere fra Norge og Sverige skal de udvikle en ny strategi for håndtering af data om sjældne sygdomme, som f.eks. børnekræft.

”Takket være EU-støtten kan vi skabe det teknologiske fundament for en skræddersyet behandling til gavn for tusindvis af patienter med sjældne sygdomme.”

Naja Vucina Pedersen, Børneonkologisk laboratorium, Børne- og ungeafdelingen, Rigshospitalet

POSITIONERING OG KAPACITETSOPBYGNING

I 2022 lignede Bruxelles sig selv fra før covid-tiden, så vi havde igen mulighed for at fylde kontorerne op med besøgende fra nær og fjern, være vært ved faglige oplæg og mødes med vores store netværk i Danmark og Bruxelles.

En af Greater Copenhagen EU Offices fremmeste opgaver er at sikre, at vores ejerkreds har de bedste forudsætninger for at kunne deltage i projekter og partnerskaber. Og at vores ejere har adgang til politiske aktører, muligheder og lokale repræsentationer i Bruxelles. Dette arbejde går på tværs af alle tematiske fokusområder og fylder meget i dagligdagen for både vores interessevaretagelses- og projektudviklingsteam.

På de følgende sider ser du eksempler på, hvordan vi i 2022 har arrangeret forløb og arrangementer, der henvender sig til både forskere, universitetsledelser, forskningsstøttemedarbejdere, virksomheder, EU-koordinatorer og fagmedarbejdere i kommuner og regioner. Vi har engageret medarbejdere, der er meget erfarne med EU-projekter og -programmer såvel som de, der er nye på området. Det har vi blandt andet gjort på netværksmøder, fagspecifikke webinarer og gennem individuel rådgivning, og så tager vi del og ansvar i netværk som ERRIN, UnLiON m.fl.

Glæde efter afvikling af stort kursus lavet i samarbejde med de andre regionale EU-kontorer. Her deltog over 200 personer fra hele landet, der over to dage fik indsigt i naturprogrammet LIFE. Vi vil nemlig have flere af de projekter til Danmark!

Besøg af vores kontaktgruppe i foråret. Kontaktgruppen består af forskningsstøttemedarbejdere på de fire universiteter og i de to regioner. I Bruxelles stod den på besøg med kontakter i Kommissionen og andre forskningsaktører i byen.

To årlige netværksmøder med EU-koordinatorer i kommuner og regioner skaber netværk, ny viden og giver os masser af gode input til, hvordan vi forbedrer vores service. Her er vi på Teknologisk Institut i **Høje-Taastrup Kommune** i november.

TOWARDS HORIZON EUROPE BÆRER FRUGT

Ad tre omgange har vi kørt vores træningsforløb, Towards Horizon Europe, for forskere på universiteter og hospitaler i Østdanmark i samarbejde med KU, DTU, RUC, CBS, Region Sjælland og Region Hovedstadens kontorer for forskningsupport.

Her får forskerne en introduktion til muligheder for strategisk og anvendt forskning i såkaldte samarbejdsprojekter i Horizon Europe og får støtte i udviklingen af ansøgninger.

En af de forskere, der har deltaget på et forløb, er Wietse Anton Tol fra Københavns Universitet, som efterfølgende har indsendt og fået godkendt en stor koordinatoransøgning til et projekt om at styrke den mentale sundhed i en verden i forandring.

”Jeg havde ingen erfaring med at lave EU-ansøgninger, men jeg vidste, at jeg gerne ville påtage mig en koordinatorrolle. At deltage i kurset gjorde derfor en stor forskel, fordi vi blev klædt godt på af erfarne folk, der havde prøvet det selv.

Det var især givende at få gennemgået processen fra start til slut, opnå en bedre forståelse af den politiske kontekst, som et projekt indgår i, og konkret lære om, hvordan man opbygger et konsortium.”

Wietse Anton Tol, Ph.D., Afdeling for Global Sundhed ved Københavns Universitet.

”Der er masser af gode grunde til at samle kræfterne. Danmark er et lille land, og vi er nødt til at arbejde sammen for at gøre os konkurrencedygtige på den internationale bane.”

Kirsten Gelting, EU-specialkonsulent - del af taskforcen bag Towards Horizon Europe, Københavns Universitet - om hvorfor det giver mening at lave træningsforløbet sammen.

NORDIC UNIVERSITY DAYS

I slutningen af september dannede Bruxelles ramme om Nordic University Days, hvor 55 rektorer og prorektorer fra hele Norden mødtes for at diskutere uddannelses- og forskningspolitik, lære hinanden bedre at kende og styrke samarbejdet.

Fokus var på EU-forskningspolitik, uddannelsespolitik på universitetsområdet samt forskning, innovation og uddannelse i relation til grøn og digital omstilling.

Nordic University Days giver universiteterne en værdifuld platform til at deltage i EU møder på højt niveau, opbygge viden om EU-politikområder og netværk med rektorer fra Finland, Island, Norge og Sverige.

Nordic University Days blev afholdt i Bruxelles' EU-kvarter - her hos University Foundation, der er et mødested i byen for det akademiske miljø.

GCPHEU har indgået i tilrettelæggelsen af Nordic University Days sammen med Bergen Universitet, Universities of South Sweden, NTNU, Universities of Eastern Finland, Helsinki University og Gothenburg European Office.

Næstformand i Europa-Kommissionen, Margrethe Vestager, deltog i receptionen og holdt tale om forskningens betydning.

”Nordic University Days er en herlig pakke af netværk og inspiration: nordiske rektorkollegier, Bruxelles-kontorer og Europa-politikere. Der var inspirerende og perspektivrige præsentationer fra Europa-Kommissionens repræsentanter.

Vi fik lejlighed til at drøfte prioriteringer, balancer og synergier imellem EU's politikker for uddannelse, forskning og innovation og fremføre de nordiske universiteters holdninger.

Hanne Leth Andersen, rektor, Roskilde Universitet

ET EFTERÅR FYLDT MED STUDIEOPHOLD

I efteråret havde vi fornøjelsen af at afholde tre studieophold i Bruxelles for forskningsstøttemedarbejdere fra vores fire universiteter og to regioner.

Vores gæster, der arbejder med grøn omstilling, sundhedsområdet, samfundsvidenskab og humaniora, var afsted med andre fra samme fagområde.

Målet var at lære nye, såvel som kendte, ansigter bedre at kende, give en bred introduktion til EU-maskinen og danne grobund for fremtidigt samarbejde.

De tre ophold har givet os en virkelig god forståelse for vores kollegaer i ejerkredsen, og det bidrager til, at vi kan skræddersy vores service endnu mere.

”Jeg synes, at det vigtigste har været det netværk, vi har fået til hinanden på tværs af de tre universiteter, jeg var hernede med, og til kontoret. Det gør det meget nemmere at ringe nogen op og udveksle erfaringer, hvis man har mødt hinanden før.”

Julie Hoff Sørensen, forskningskoordinator, Roskilde Universitet
- nu ansat i Region Sjælland

INNOVATIVE VIRKSOMHEDER OG FORSKERE

EU-støtte til virksomheder i vores kommuner er vigtig for udviklingen af erhvervslivet og for beskæftigelsen. Og når virksomheder samarbejder med universiteter, opstår der stærke projekter, der gavner begge parter.

I 2022 har vi afholdt en række forløb, der har henvendt sig til begge grupper:

- Vi har lavet et skræddersyet **EIC Pathfinder-forløb** for forskere og virksomheder, der arbejder med kompliceret teknologi med stort potentiale.
- Vi har samarbejdet med DTU om et arrangement om det offentlige-private sundhedspartnerskab **Innovative Health Initiative (IHI)** for sundhedsvirksomheder og forskere. IHI skal finansiere forskning og innovation til gavn for patienter og sundhedsvæsen.
- Sidst, men ikke mindst, har vi holdt et infomøde om den **Europæiske Forsvarsfond** for virksomheder, der vil sætte deres teknologi og kompetencer i spil i forsvarsindustrien.

Vores virksomhedsservice CopenVirk hjælper som altid østdanske virksomheder med at afdække muligheder i EU og søge støtte. I løbet af året har vi holdt online-møder med mere end 100 virksomheder, og vi venter i øjeblikket i spænding på resultaterne af de 39 indsendte ansøgninger, der skal vurderes i 2023.

EU-MILLIONER TIL ØSTDANSKE VIRKSOMHEDER

Scale-up'en **Lotus Microsystems** udvikler innovative mikrochips og elektroniske komponenter i en tid, hvor verden skrider på de kritiske dele.

Med sig har de fået **16 millioner kroner i støtte og 30 millioner kroner i investering fra EU**, der skal sætte endnu mere fart i Hvidovre-virksomhedens udvikling.

Lotus Microsystems har løst og udviklet en særlig proces, hvor de kan lave en silicium-baseret komponent, der er meget mindre, har en bedre evne til at lede varme væk og kræver omkring 20 procent mindre energi - en mere bæredygtig løsning!

Seaborg er en anden østdansk virksomhed, som kom igennem EIC Accelerator-nåleøjet i 2022.

Seaborg er en kernereaktor-virksomhed, der udvikler et fundamentalt anderledes koncept for kernekraft, der er mindre, billigere og mere bæredygtigt.

Deres kraftværk kan være på et skib, som derefter kan sejle derhen, hvor der er brug for strøm.

I år lykkedes det at få godkendt en stor ansøgning om 18,6 millioner kroner i EU-støtte til at demonstrere, at deres flydende kraftværk kan levere stabil strømforsyning ind i energinet.

GCPHEU'S 2022 I BILLEDER

Generaldirektør i Europa-Kommissionens DG Communication, Pia Ahrenkilde, holder oplæg ved vores Dacob-sommermøde.

Studietur til München i oktober måned gav os et nyt værdifuldt netværk i Bayern, der er en af de førende regioner i Europa, når det kommer til EU-projekter, innovation og excellent forskning.

EU-konsulent Jørn Sanne-Wander tog i efteråret på en "Tour de Østdanmark" og fortalte om mulighederne for miljøprojekter i kommunerne. Her er det blevet til en tur til **Vordingborg**, hvis LIFE-projekt, Clima Bombina, har givet kommunen titlen som "Danmarks vildeste kommune". **Nu er endnu en stor LIFE-ansøgning sendt afsted!**

FIRE NYE KOLLEGER

Andreas, Cathrine, Sofie og Louise er vores nye kollegaer, der startede 1. november og 1. december.

Andreas og Cathrine er nye medlemmer af interessevaretagelsesteamet; Andreas skal opdyrke det forskningspolitiske område i samarbejde med vores universiteter, og Cathrine skal arbejde med digitaliserings- og innovationsområdet. Sofie er ny kommunikationskonsulent i det lille team, der skaber synlighed om arbejdet og mulighederne i EU-systemet, og Louise er ny projektudviklingskonsulent og vores første på uddannelsesområdet.

KONTORET ULTIMO 2022

KONTAKT

Kontakt os på mail info@cphoffice.eu

eller ring til os på +45 45 11 02 98

Tilmeld dig [vores nyhedsbrev her](#)

Læs mere om vores ydelser på [hjemmesiden](#)

FØLG OS PÅ SOCIALE MEDIER:

Twitter: [@GCPHEU](#)

LinkedIn: [Greater Copenhagen EU Office](#)

Facebook: [Greater Copenhagen EU Office](#)